

ಕೊಂಕಣಿ ಮಾನ್ಯತಾ ರುಪ್ಯೋತ್ಸವ ಸ್ಮೃತಿ ಲೇಖನಮಾಳಾ 44

ಕುಡುಬಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಶೇಖರ್ ಗೌಡ

ಪರ್ಗಟ್ಣಾರ್
...ರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
...ರ ಪಾಲಿಕಾ ಬಾಂದಪ್, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಮಂಗ್ಳುರ್ 575003
: kksa1994@gmail.com ಫೋನ್ : 0824-2453167
ವೆಬ್‌ಸೈಟ್ : www.konkaniacademy.org

ಕೊಂಕಣಿ ಮಾನ್ಯತಾ ರುಪ್ಯೋತ್ಸವ ಸ್ಮೃತಿ ಲೇಖನಮಾಳಾ (44)

ಕುಡುಬಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಶೇಖರ್ ಗೌಡ

ಮುಖೇಲ್ ಸಂಪಾದಕ್:

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಪಿ. ನಾಯ್ಕ

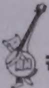
ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ್ ಸಂಪಾದಕ್:

ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ ಬಿ.

ಪರಿಶೀಲಕ್ ಆನಿ ಯೆವ್‌ಜಣ್ ಸಮನ್ವಯಕಾರ್:

ಡಾ. ಅರವಿಂದ ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಶ್ಯಾನಭಾಗ

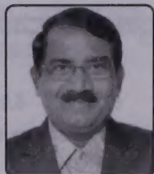
ಪರ್ಗಟ್ನಾರ್:

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಮಹಾನಗರ್‌ಪಾಲಿಕಾ ಬಾಂದಪ್, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಮಂಗ್ಳುರ್ 575 003.
ಇಮೇಯ್ಲ್: kksa1994@gmail.com ಫೋನ್: 0824-2453167
ವೆಬ್‌ಸೈಟ್: www.konkaniacademy.org

'Kudubi Samskriti' by Shekhar Gowda, Bajpe

Chief Editor	:	R.P. Naik President, Karnataka Konkani Sahitya Academy, Corporation Building, Mangaluru - 575 003
Publisher	:	Chandrahasa Rai B. Registrar, Karnataka Konkani Sahitya Academy
Project Coordinator	:	Dr. Aravind Chandrakant Shanbhag
Published by	:	Karnataka Konkani Sahitya Academy Corporation Building, Mangaluru - 575 003
Copy Right	:	Karnataka Konkani Sahitya Academy
First Edition	:	2019
Pages	:	VI + 22
Paper	:	80 gsm N.S. Maplitho, Demi 1/12
Copies	:	300
Price	:	21/-
Cover Design	:	Ganapati Shanbhag
Cover	:	300 gsm art card
Printed at	:	Pixels Designers, Kudroli, Mangalore

ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಉಲಯ್ತಾ ......

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕೊಂಕಣಿ ಲೇಖಕಾಂಕ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ್ ದಿಂವ್ಚೆ ಏಕ್ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಘೇವ್ನ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಪ್ರಕಟ್ ಕರ್ತೆ ಅಸಾ.

ಆಯ್ಚ್ಯಾ ನವ ಯುಗಾಂತ್ ಪುಸ್ತಕ ವಾಚನ್ ಕರ್ಚೆಂತ್ ಏಕ್ ಹೋಡ್ ಸಾಹಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಅಸಾ. ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಾರಂಭ ಥಾವ್ನ್ ಆಜ್ ಪರ್ಯಂತ್ ಆಮಿ ಪ್ರಕಟ್ ಕೆಲ್ಲೆ ಪುಸ್ತಕ್ ಖೂಬ್ ಅಸಾತ್. ಪುಸ್ತಕ ವಾಚನ್ ಕೊರ್ಚೆ ಆನಿ ತಾಚೆರ್ ಆಸಕ್ತಿ ದವರ್ಚೆಂ ಲೋಕ್ ಮಸ್ತ್ ಉಣೆಂ ಜಾವ್ನ್ ಯೆಂವ್ಚೆ ದಿಸೂನ್ ಯೆತಾ.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಕ್ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಮೆಳುನ್ 25 ವರ್ಸಾಂ ಜಾಲ್ಯಾ ಉಡ್ಗಾಸ ಖಾತಿರ್ ಹೆಂ ಪಾವ್ಪಿಂ **"ಕೊಂಕಣಿ ಮಾನ್ಯತಾ ರುಪ್ಯೋತ್ಸವ ಸ್ಮೃತಿ ಲೇಖನಮಾಳಾ"** ಯೋಜನಾಖಾಲ್ ಆಮಿ ಉಣ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ವಾಚುನ್, ಕಡ್ಚೆಂ ತಶ್ಶಿಲ್ಲೆಂ ಏಕ್ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ವಿಚಾರ್ ಪ್ರಸರಣ್ ಕರ್ಚೆ ವಿಚಾರಾಂತ್ 36 ಥಾವ್ನ್ 40 ಪಾನಾಚೆ ವಿವಿಧ್ ವಿಶಯಕ್ ಲಾಗುನ್ 100 ಬೂಕ್ ಪ್ರಕಟ್ ಕೊರ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಜಾಯಿತ್ಲೆಂ ಲೇಖಕಾಂಕ್ ಪುಸ್ತಕ ಬರವ್ನ್ ದಿಂವ್ಕಾ ಸಾಂಗುಲ್ಲೆ ಅಸಾ. ಅಕಾಡೆಮಿಚಾ ಉತ್ರಾಂ ಪಾಳೊ ದಿವ್ನ್ ಸುಮಾರು ಲೇಖಕಾಂನಿ ಸಹಕಾರ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ಅಸಾ. ತಾಂಕಾ ಧನ್ಯವಾದ ಪಾಟಯ್ತಾಂ. ಮುಖಾರ್ ಅನೀಕೀ ಆಸಕ್ತ್ ಲೇಖಿಕ್ ಆನಿ ವಾಚನ್‌ಕಾರ್ ಮುಖಾರ್ ಯೆಂವ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಶೆತಾ.

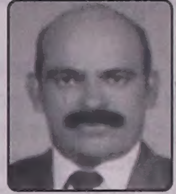
ಹ್ಯಾ ಯೋಜನೆಕ್ ಸಬಾರ್ ಇತ್ಲೆಂ ಸಹಕಾರ್ ದಿಲ್ಯಾ ಡಾ. ಅರವಿಂದ ಶ್ಯಾನಭಾಗ್ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿ ಆನಿ ವಿವಿಧ್ ಕೊಂಕಣಿ ವಿಶಯಾಚರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಕರ್ಚೆ, ಆನಿ ಮಸ್ತ ಇತ್ಲೆ ಲೇಖಕಾಂಕ್ ಸೊದುನು ಕಾಡುನ್, ಉಣೆ ಅವಧೀಂತು 100 ಚಡ್ ಪುಸ್ತಕಾಕ್ ಲೇಖನ್ ಘೇವಚೆ ಏಕ್ ಸವಾಲ್ ಜಾವುನ್ ಆಶಿಲೆ ಹೆ ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣ ಕೆಲ್ಲೆಲೆ ಹಾಂಕಾ ಧನ್ಯವಾದ ಪಾಟಯ್ತಾಂ. ಹ್ಯಾ ಯೋಜನೆಕ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗಾಂನಿ ಸಹಕಾರ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ಆಸಾ, ತಾಂಕಾಯೀ ಅಭಾರಿ ಜಾವ್ನಸಾ.

ದೇವ್ ಬರೆಂ ಕೊರೊ.

ಆರ್. ಪಿ. ನಾಯ್ಕ್
ಅಧ್ಯಕ್ಷ್

ಮಂಗ್ಳುರ್
30.01.2019

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮಾತು....

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯು **"ಕೊಂಕಣಿ ಮಾನ್ಯತಾ ರುಪ್ಯೋತ್ಸವ ಸ್ಮೃತಿ ಲೇಖನಮಾಳಾ"** ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ 100 ಕಿರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ವಿಶೇಷ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಇತಿಹಾಸ ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೊಂಕಣಿಗರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಬರವಣಿಗೆಗಳಿಂದ ದೂರ ಸರಿಯುತ್ತಿರುವ ಇಂದಿನ ಯುವ ಪೀಳಿಗೆಯನ್ನು ಪುಸ್ತಕ ಓದುವಿಕೆ, ಬರವಣಿಗೆಯ ಕಡೆಗೆ ಒಲವು ಮೂಡಿಸುವ ಧ್ಯೇಯ ಹೊಂದಿದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೆ, ತಾವು ಏನಾದರೂ ಸಾಹಿತ್ಯಾತ್ಮಕ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ಹೊಂದಿದವರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಆಯಾಮದಲ್ಲೂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಯ ಏಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ಕೊಂಕಣಿಗರು ಒಂದಾಗಿ ಸಾಗುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ನಾವು, ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಯುವ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ನೀಡುವ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಉಡುಗೊರೆ.

ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೊಸ ಲೇಖಕರು ಹಾಗೂ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹೊರಬರುವಂತಾಗಲಿ. ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಿಚಯ ಸರ್ವರಿಗೂ ಲಭಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಲೇಖಕರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಸಹಕರಿಸಿದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವಂದನೆಗಳು.

ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ. ಬಿ.

ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಮಂಗ್ಳುರ್
2017–20 ಆವ್ದೆಚೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಆನಿ ಸಾಂದೆ

ಅಧ್ಯಕ್ಷ್

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಪಿ. ನಾಯ್ಕ್

ಸಾಂದೆ:

ಶ್ರೀ ಜೋಕಿಂ ಸ್ಟ್ಯಾನ್ಲಿ (ಅಲ್ವಾರಿಸ್)
ಶ್ರೀ ದಾಮೋದರ್ ಬಂಡಾರಕರ್
ಶ್ರೀ ಲಿಂಗಪ್ಪ ಗೌಡ
ಶ್ರೀ ಉಲ್ಲಾಸ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ (ಪ್ರಭು)
ಶ್ರೀ ಸುಮಂಗಲ ಸದಾನಂದ ನಾಯಕ
ಶ್ರೀ ನಾಗೇಶ್ ಅಣ್ವೇಕರ್
ಶ್ರೀ ರಾಮ ಎ. ಮೇಸ್ತ
ಶ್ರೀ ಸಂತೋಷ್ ಮಹಾಲೆ
ಶ್ರೀಮತಿ ಶೀಲಾ ಭಂಡಾರ್ಕರ್
ಶ್ರೀ ಸಂತೋಷ್ ಶೆಣೈ
ಶ್ರೀ ಅಶೋಕ್ ಕುಮಾರ್ ಕುಂದಾಪುರ
ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಪ್ರಭು ಕೆ.
ಶ್ರೀ ಮಾನ್ಯುವೆಲ್ ಸ್ಟೀಫನ್ ರೋಡ್ರಿಗಸ್
ಶ್ರೀ ದಯಾನಂದ ಪಾಂಡು ಗೌಡ

ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗ

ನಿದೇಶಕಾಚೊ ಪ್ರತಿನಿಧಿ

ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮಿ, ಬೆಂಗ್ಳುರ್

ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್

ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ. ಬಿ.

ಅರ್ಥ ಸದಸ್ಯ್

ಶ್ರೀ ರಾಜೇಶ್ ಜಿ.

ಲೇಖಕಾಚಿಂ ದೋನ್ ಉತ್ರಾಂ

ದೇವನ್ ಭೂಮಿರ್ ರೊಸ್ಲಮಗಿರ್ ಭೊಯಿಂಚೆ, ಅವೆಯಿ, ಬಾಪುಚಿ, ಸಮಾಜಚೆ, ಋಣ ಸಂದ್ವಾನ್ (ಪರಿಕೊರುನು) ದೇವಲ್ಯಾ ಪಾಯಕಡೆ ಒಸೊಚೆ. ತೋಪ್ಲಿಂ ಅಮ್ಕ, ಪುಣ್ಯೆ, ಮಗೀರ್ ಮುಕ್ತಿ ಸ್ವರ್ಗಂತ್‌ಗವುತ್ ಮುನುನು. ಮಲ್ಗೆಡೆ ಗುರುಹಿರಿಯನ್ ಸಂಗ್ಲೆ ಉತರ್ ಮಕ ಮಗಳ್ಯಾ ಮೊನಂತ್ ಮ್ಹುಜ್ ಉಡಲಾಂತ ದಿಸ್ತಾ.

ಅವೆಂ ಗುರು ಹಿರಿಯಾಲೆ ಮಗಿರ್ ದೇವಚೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ಗೆವುನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಖ ಗೊತ್ತು ಅಸಲೆ, ಸಂಗ್ರಹಣ್ ಕೊರುಲ್ಚೆ ಕೊಂಕಣಿ ಕುಡುಬಿ ಸಮುದಾಯಚೆ ಆಚಾರ್-ವಿಚಾರ್ ಹೋಳಿ (ಶಿಗ್ಮೋ) ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬಗ್ಗೆ ಲೋಕಕ್ ಅರ್ಪಣ್ ಕೊರುಚೆ ಲಾನ್ ಬುಕಾರ್ ಕುಡುಮ್ಲೆಲಿ ಸಂದೇಶ್ ಅವೆಂ ಕೊರುಲ್ಲಾ, ತುಮೆ ಮ್ಹಕಾ ಆಶೀರ್ವಾದ್ ದಿಲಾ.

ಶೇಖರ್ ಗೌಡ, ಬಜಪೆ

ಕುಡುಬಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ವಿಶ್ವಾಂತ್ ಮೊನಿಸ್ ಅತನ್ಸ್ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಯುಗಾಂತ್ ಕಿತ್ಲೆಂ ಮುಂದುವರಿಲ್ಯಾ ತೆಂಸೆಂತ್ ದೇವು ತ್ಯಾತಿಕಿತ್ ಘೋಲ್ ದಿವುನ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಕೊರುನ್ ಅಸಾ. ದೇವಲ್ಯಾ ದೋಲ್ಯಾಂಕ್ ಕೊನಾಯಿಕಿ ದಿಖಾ ಬಂದೋಂಕು ಸಾಧ್ಯನಾ. ಯೆಂ ಭೂಮಿ ಉಯಿಲೆ ದೇವಚ ಮಗಿರ್ ಮೊನ್ಯಂಚ ಮೊದೆ ಅಸೆಲ್ಲೆ ಪರದೆ. ಮೊನಿಸ್ ನಕದಲ್ಲೆ ಕೊರ್ಲ್ಲಲಾನ್ ಭೂಮಿರ್ ಅವಘಡ್ ಸಂಭವಿಸುನು ಅಸಾ. ಯೆ ಭೂಮಿಚೆ ದುರಂತ್.

ಹ್ಯಾ ವಿಶ್ವಾಸಿ ಸೃಷ್ಟಿ ದಾವ್ನ್ ಭೂಮಿ ವೊಯ್ರ್ ಮೊನಿಸ್ ಸುರ್ವೆಚ್ಯಾ ದೊಳೆ ಸೊಡ್ವಾನಾ ತಾಕಾ ಥೊಡ್ಯೊ ವಿಶೇಷ್ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ್ ಸಕ್ತ್ಯೋ ಗೋಚರಾಕ್ ಈಲ್ಯೊ. ದೆಹಾರ್ ಝುಳ್ಚೆಲೊ ಸೂರ್ಯೊ, ರಾತ್ರಿ ಪೊಡ್ವೆಲೆಂ ಸಾಂದ್ನೆಂ, ಯೆಳ್ಚೆಲೆಂ ವಾರೆಂ, ವ್ಹಾಳ್ಚೆಲೆಂ ಉದಿಕ್, ಅನಂತ್ ಮ್ಹೊಳಾಬ್, ಅಗಾಧ್ ಸೊಮ್ದಿರ್, ವಿವಿಧ್ ಆಕಾರಾಚಿಂ ಮೊಡಾಂ, ಝುಗ್ಗಾಣೆಂ, ಘಡ್ಗುಡೊ, ಪಾವ್ಸ್, ದಯ್ತ್ ಗಾತ್ರಾಚೆ ರೂಕ್, ಖೊಡ್ಪಾಂ, ಪೊರ್ವತ್, ಝುರಿ... ಇತ್ಯಾದಿ ಆಪ್ಲಾಲ್ಯಾ ಆಲೋಚನಾ ಸಕ್ತೆನ್ಯಾ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾ ಸಂಗ್ತಿಂಕ್ ಭಯಭರಿತ್ ದಿಷ್ಟಿನ್ ಸೊಂವ್ನೆ ಭಕ್ತಿಕ್ ಸಲ್ಚಾಕ್ ಸುರು ಕೆಲೆಂ. ಆಪ್ಲಾನ್ ಕಿಟ್ಲೆಂ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲ್ಯಾರೀ ಹ್ಯಾ ವಿಶೇಷ್ ಸಕ್ತ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರಭಾ ವಲಯಾನ್ ಸುಕೊವ್ನ್ ಘೆವ್ಚಾಕ್ ಅಸಾಧ್ಯ ಮ್ಹುಣ್ ಧೃಢ್ ಧಾವ್ನ್ ತ್ಯಾ ಸಕ್ತ್ಯಾಂನಿ ದೇವತ್ವ್, ದೈವತ್ವ್ ಆವಾಹನೆ ಕೊರುನ್ ಆರಾಧನಾ ಭಾವಾನ್ ಸುವ್ಚಾಕ್ ಸುರುಂ ಕೆಲೆಂ. ತೆಹೆಲ್ಯಾ ಸಕ್ತ್ಯಾಂಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಆಪ್ಲಾ ಉಯ್ರೊ ದಾತಾ ಶಿವಾಯ್ ಆಪುಣ್ ತ್ಯಾ ಸಕ್ತ್ಯಾಂಕ್

ನಿಯಂತ್ರಣ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಸಕಾನಾ ಮ್ಹುಣ್ ಕಳಿತ್ ದಾತಾನಾ ತ್ಯಾ ಸಕ್ತ್ಯಾಂಕ್ ಪೂಜನೀಯ ಭಾವಾನ್ ಸುವ್ಹಾಕ್ ಸುರುಕೆಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ವಿವಿಧ ಆಕಾರಾಚೆ ಫಾತರ್, ಬೃಹತ್ ಗಾತ್ರಾಚೆ ಪೊರ್ವತ್, ಝಡಾಂ ವಾಲಿ ರೂಕ್, ಮುರ್ಗ್ಯಾಂ ಸೊಪ್ಣಿಂ, ಜಿವ್ಹಾಳಿಂ, ರೊಣಿ, ವಾರೆಂ... ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ್ ವೈಸುಂಕ್ ಪೂಜಾ ಕರ್ಚೆಲ್ಯಾ ಸಮುದಾಯಾಂಚ್ಯಾ ಲೋಕಾಕ್ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗ ಮ್ಹುಣ್ ನಾಂವ್.

ಭಾರತಾಂತ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವ ಕಾಲಾಂತ್, ಮ್ಹುಣ್ಲ್ಯಾರ್ ಬ್ರಿಟಿಷಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಲಾರ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ದಾಖ್ಲ್ಯಾಂ ಪ್ರಕಾರ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಪನ್ನಾಸ್ ಥರಾಂಚೆ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯ್ ಆಹಾಲ್ಲೆ ಮ್ಹುಣ್ ಕಲ್ಯಾ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮಾಗಿರ್ ಬುಡಕಟ್ಟಾಂಚೊ ಸಮಗ್ರ್ ಆನಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ರೀತಿಚೆಂ ಸಮೀಕ್ಷೆ ದಾಯ್ನೆ. ಹ್ಯಾಕಾ ಲಾಗೂನ್ ಥೊಡೆ ಅರ್ಹತೆ ನಾಹಾಲ್ಲೆ ಸಮುದಾಯ್ ಪಟ್ಟಿಂತ್ ಸೆರ್ವ್ಹಾಲ್ಯಾ. ಥೊಡ್ಯಾ ಬುಡಕಟ್ಟುಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ದೋನ್-ತೀನ್ ರಿತೀನ್ ಉಪಯೋಗ್ ದಾಲ್ಲೆಂ ಕೊಳೂನ್ಯೆತಾ. ಸೂಕ್ಷ್ತ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಆನಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ ದಾಯ್ನಾಹಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ನಿಜ್ ದಾವ್ನೆ ಬುಡಕಟ್ಟು ಲಕ್ಷಣಾಂ ರಿಸ್ಹಾಚಿ ಆ ಪರಂಪರನೆ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಜೀವನ್ ಸಾರೂನ್ ಈಲ್ಲ್ಯಾ ಥೊಡಿಂ ಅಮಟ್ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯ್ ಸರ್ಕಾರಾಚ್ಯಾ ದಿಷ್ಟಿಂತ್ ಬುಡಕಟ್ಟು ಮ್ಹುಣ್ ಪರಿಗಣನ್ ದಾಯ್ನು. ಯೆಹಲ್ಯಾ ಅನ್ಯಾಯಾಕ್ ವಳಗ್ ಹಾಲ್ಲ್ಯಾ ಸಮುದಾಯಾಂ ಪೈಕಿ ಕುಡ್ಮಿ ಸಮುದಾಯ್‌ಯೀ ಏಕ್.

ಕುಡ್ಮಿ ವಸ್ತಿ ಆಹಾಲ್ಲೆ ಪ್ರದೇಸ್, ಕುಡ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ರಾನಾಕ್ ಆಹಾಲ್ಲೆ ಸಂಬಂಧ್ ಖಾಣಾ ವೊರ್ವಿ ಸಂಗ್ರಹ್, ಬೇಟ್ ಆನಿ ಕುಮ್ರಿ ವ್ಯವಸಾಯಾಹಿಲ್ಯೊ ಆದಿಮ್ ಪದ್ಧತಿ, ಸಮೂಹ್ ಜೀವನ್‌ಕ್ರಮ್, ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಭಾಸೆಚೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಆನಿ ತಿಂಗ್ಲಿಂ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಆಚರಣಾಂಕ್ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ರೀತಿಕ್ ಸುಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಕುಡ್ಮಿ ಖಂಡಿತ್ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗ್ ಮ್ಹುಣ್ಸೆಲ್ಯಾ ಮತ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್

ಭೇದ್ ನಾಂ. ತಿಂಗ್ಲೆಂ ದೈಹಿಕ್ ಲಕ್ಷಣ್, ಜೀವನ್ ಶೈಲಿ, ಆಚಾರ್ ವಿಚಾರ್, ನೈಸಣ್ ಪಾಂಗ್ರಣ್, ಭಾಸ್, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆನಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಸಂಪ್ರದಾಯ್, ಪೊಳ್ಳಿ, ನಂಬಿಕೆ, ಮುಗ್ಧ ಆನಿ ಸರಳ್ ಸ್ವಭಾವ್, ಹ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕೆಲ್ಲಯಾ ದೇಶೀ ಆನಿ ವಿದೇಶೀ ಅಧ್ಯಯನ್ಕಾರ್ ಆನಿ ಸಂಶೋಧಕಾಂನಿ ಕುಡ್ಮಿ ಏಕ್ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗ್ ಮ್ಹುನುತ್ತು ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ದಿಲ್ಯಾ. ಸರ್ಕಾರೀ ದಾಖ್ಲ್ಯಾಂನಿ ದಾಖಲ್ ದಾಯ್ನೆ ದಾಲ್ಯಾರೀ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗಾಚಿಂ ಸರ್ವೆ ಲಕ್ಷಣಾಂ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಕ್ ಆಹಾ ಮ್ಹುನ್ಚೆಲಿ ವಿಷಯ್ ನಿರ್ವಿವಾದ್.

ಕುಡ್ಮಿ ಲೊಕಾಲೆ ಆಚಾರ್–ವಿಚಾರ್:

ಯೆದೊಳ್ ದೇಶೀ ಆನಿ ವಿದೇಶೀ ಸಂಸೊಧಕ್ ಆನಿ ಅಧ್ಯಯನ್‌ಕಾರಾಂನಿ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂತ್ ತಿಂಗ್ಲ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಂನಿ ಬೇಟ್ ಕರ್ಚೆಲೆ ಬುಡಕಟ್ಟು, ಜಾಗೊ ಸ್ಥಳಾಂತರ್ ಕೊರುನ್ ಕೃಷಿ ಕರ್ಚೆಲೆ ಬುಡಕಟ್ಟು, ಮೂಳ್ ನಿವಾಸಿ ವಂಶಾಚಿ ಭೂರಹಿತ್ ಕಾರ್ಮಿಕ್ ಮ್ಹುನ್ ವಿವಿಧ್ ರಿತಿನ್ ವರ್ಣನ್ ಕೆಲಾಂ. ಭಾರತಾಚೊ ಖ್ಯಾತ್ ಸಮಾಜ್‌ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಜೆ.ಹೆಚ್. ಹಟನ್ – ಹಿಂಚ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಕುಡುಬಿ ಸೊಬ್ಬ್ ಏಕಾ ಸಮಾಜಾಚ್ಯಾ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ದಾಲಾ, ಆದಿವಾಸಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಮುಳಾಕ್ ಸೆರ್ವಾಲಾ ಮ್ಹುನ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾ ವಿಷಯೆರ್ ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ. ಕೆಲ್ಲೊ ಬ್ರಹ್ಮಾವರಚೊ ಸಂಸೋಧಕ್ ವೈ. ರವೀಂದ್ರನಾಥ ರಾವ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ ವಿವರಣ್ ದಿತಾ. ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ 1941 ಲಾಗೂನ್ 1956 ಮ್ಹುನಾಸೆರ್ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮ್ಹುಣ್ ದಾಖಲ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ. 1993 ಮ್ಹುನಾಸೆರ್ ಕರ್ನಾಟಕ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಜಿ ವರ್ಗಾಂತ್ ಆನಿ ತ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ 1994 ಚ್ಯಾ ಚಿನ್ನಪ್ಪ ರೆಡ್ಡಿ ಆಯೋಗಾಚ್ಯಾ ಶಿಫಾರಸಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಮ್ಹುಸ್ತ್ ಘಾಟಿ ಉರ್ಲೆಲಿ ಜಾತ್ ಪಟ್ಟೆಂತ್ ಪುನರ್ ವರ್ಗೀಕರಣ್ ಕೊರುಣ್ ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಕ್ ಸರ್ಕಾರಾ ಲಾಗೂನ್ ಮೆಳ್ಚೆಂ 4% ರಿಸರ್ವೆಷನ್ ಪ್ರವರ್ಗ 1–ತ್ ಮೆಳಯ್ಲಾಂ.

(ಡಾ। ವೈ. ರವೀಂದ್ರನಾಥ ರಾವ್ - ಕುಡುಬಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗ 2005, ಪುಟ 5. ಸರಕಾರೀ ಆದೇಶ ನಂ. ಸ.ಕಿ. 150 ಬಿ.ಸಿ.ಎ. 94 ತಾ. 17.09.1994 ಕ್ರ.ಸಂ. 27)

ಕುಡ್ಮಿ ಸಮುದಾಯಾಕ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಸಂಸೋಧಕ್ ಆನಿ ಅಧ್ಯಯನ್‌ಕಾರಾಂನಿ ಆದಿವಾಸಿ ಮ್ಹುಣ್ ದಾಖಲ್ ಕೆಲಾಂ. ಆದಿವಾಸಿ ಮ್ಹುಣ್ಲೆಲ್ಯಾ ತಕ್ಷಣ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಕಳ್ಚೆಂ ಏಕ್ ಅತೀ ಸಾನ್, ಎಹರ್ ಸಮುದಾಯಾಂ ಒಟ್ಟು ಭೊರ್‍ಸಾನಾಹಾಲ್ಲೊ, ಎಕಾಮೆಕಾ ಆತ್ಮೀಯ ಕೌಟುಂಬಿಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಆಸ್ಚೊ, ನಾಗರಿಕ್ ಸಮುದಾಯಾಚಾಕೀ ವಿಂಗಡ್‌ತ್ತ್ ದಾಲ್ಲೊ ಸಮುದಾಯ್ ಹ್ಯಾಂಗಾ ರಗ್ತಾ ಸಂಬಂಧಚೊ ಪಾತ್ರ್ ವ್ಹಡ್, ಪ್ರಕೃತಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಅಸಾಮಾನ್ಯ್, ಅಲೌಕಿಕ್ ಆನಿ ಪವಿತ್ರ್ ಸಕ್ತ್ಯಾಂತ್ ತಿಂಗ್ಲೆಂ ನಂಬಿಕೆ, ಅಪಾರ್ ನಿಸರ್ಗಾಂತ್ ದೈವತ್ವ ಸಾಕಾರ್ ಕರ್‍ಚೆಲೊ ಸಮಾಜ್ ಪ್ರಪಂಚಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಜೀವಿಂಲೊ ಅಸ್ತಿತ್ವ್‌ಯೀ ಅಶರೀರ್ ಆನಿ ಅಗೋಚರ್ ದಾಲ್ಲ್ಯಾ ಎಕಾ ಚೈತನ್ಯಾನ್ ಸಲ್ತಾ ಮ್ಹುಣ್ ನೊಮ್ಗ್ತಾತಾ. ಸರ್ವೆ ಜೀವಿಂಲೆಂ ಸೃಷ್ಟಿಮೂಳ್ ದೈವೀ ಸಕ್ತೆಂತ್ ಸುವ್ಟೆಂ ತಿಂಗ್ಲೆಂ ಆಲೋಚನ್ ಭಾವನಾತ್ಮಕ.

ಆದಿವಾಸಿ ಸೊಬ್ದಾಕ್ ಅನೇಕ್ ಕಾರಣಾಂನಿ ನಕಾರಾತ್ಮಕ್ ಅರ್ಥ ವ್ಯಕ್ತ್ ದಾತಾ. ಆದಿವಾಸಿ ಪಂಗಡ್ ನಾಗರಿಕ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಚ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಾಕ್ ವಳಗ್ ದಾಯ್ನಾಂ. ದೆಕುನ್ ಆಧುನಿಕ್ ಮೌಲ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ದಿಷ್ಟಿನ್ ಮೌಢ್ಯ ಪಂಗಡ್ ದಾವ್ನ್ ದಿಸ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಕಾರಣಾನ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಹಿಲ್ಯಾ ಬುಡಕಟ್ಟು ಪಂಗ್ಡಾಕ್ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ್ ಪೀಡಾನ್ ಆದಿವಾಸಿ ನಾಂವ್ ಉಪಯೋಗ ದಾಲಾಂ. ಸಾದ್ಯಾ ಲೊಕಾಯ್‌ಯೀ ಆದಿವಾಸಿ ಮ್ಹುಣ್ಷೆಲ್ಯಾ ಕ್ಷಣ್ ವಿಕೃತ್ ಅಥವಾ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ಹೀನ್ ಮೊನ್ಮಾಂಲೊ ಪಂಗಡ್ ಮ್ಹುಣ್ ಅಂದಾಜ್ ದಾತಾ. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಕ್ ಅಜ್ಞಾನಿ, ಬುದ್ದು, ಹೆಡ್ಡ ಸ್ವಭಾವಾಚೆ ಮ್ಹುಣ್ ಲೇಕ್ ಘಾಲ್ಚ್ಯಾಕ್‌ಯೀ ಹೆಂತ್ತ್ ಕಾರಣ್. ಆದಿವಾಸಿ ಮ್ಹುಣ್ಲ್ಯಾರ್ ನಾರೀಕಾಂಚ್ಯಾ

ಸಮಾನ್ ನಾಹಾಲ್ಲೊ ಸಮುದಾಯ್ ಮ್ಹುಣ್ ಅರ್ಥ್ ಯೆತಾ. ಅನ್ವರ್ಥ್ ರೀತಿನ್ ಅನಾಗರಿಕ್, ಕಾಟ್‌ಲೋಕ್ ಮ್ಹುಣ್‌ಯೀ ಅರ್ಥ್ ಕರೆಯೆಂತ್. ಕುಡ್ಯಾಂಲ್ಯೊ ಸಮಾಜ್‌ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಆನಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ವಿಷಯ್ ಸುಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ರಿತಿನ್‌ಯೀ ಕುಡ್ಮೀ ಆದಿವಾಸಿಂಚಕ್‌ಯೀ ಸುಧಾರಿತ್ ಆನಿ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ್ ಜೀವನ್ ಸಾರ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಕಾರಣಾನ ಕುಡ್ಯಾಂಕ್ ಬುಡ್ಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗ ಮ್ಹುಣ್ಲೊಲೊ ಸೊಬ್ದು ಸಡ್ ಲಾಗ್ತಾ.

ಆದಿಮ್ ಅಥವಾ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪೇಟ್ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಾಕೀ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ದಾಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಶ್ವಾ ಮ್ಹುನ್ನ್ಯಾನಾ.

ಏಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹುಣ್ಚೆಲೆಂಯಿ ಪ್ರಮುಖ್ ದಾತಾ. ಹ್ಯಾಂಗಾ ದುರ್ಬೊಳೊಗಿ ಗ್ರೇಸ್ತಗಿ? ಉಯ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಗಾಚೊಗೀ – ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಗಾಚೊಗೀ – ಯೆಹೆಲೆಂ ಖಚ್ಚೆಂ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ್‌ಯೀ ಆವಾನಾಂ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹುಣ್ಚೆಲ್ಯಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಂತ್ ಉಯ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಕ್ಲಯಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹುಣ್ಚೆಲೆಂ ಭೇದ್‌ನಾಂ. ಹರ್ಸ್ ಕೊವಿಟ್ಸ್ ನಾಂವಾಚ್ಯಾ ಸಂಶೋಧಕಾನ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಲ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಮೊನ್ಶಾಲೆಂ ಜೀವನ್ ವಿಧಾನ್‌ಂತ್ತ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ (CULTURAL ANTHROPOLOGY BY HERKOUITS) ಹ್ಯೊ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೊಣ್‌ಯೀ ದಾಯ್ತ್. ತೋ ಖಂಯ್‌ಯೀ ವಸ್ತಿ ಆವಾತ್, ಮೊನಿಸ್ ಆಹಾಲ್ಲೆಕಡೆ ಏಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಸ್ತಾ. ಹೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಏಕಾತ್ತ್ ರಿತಿಚಿ, ಏಕಾತ್ತ್ ವಿನ್ಯಾಸಾಚಿ ದಾವ್ನ್ ಆವಾನಾ. ಏಕೇಕಾ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಏಕೇಕಾ ಜನಾಂಗಾಚಿ ಏಕೇಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆವಾತ್. ಏಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹುಣ್ಲೆಲೆಂ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಉಬ್ಜೊಚೆಂ ಅಥವಾ ಪ್ರಚಲಿತ್ ದಾವ್ಚೆಂ ಹ್ಯಾತ್ ಪಾಟ್ ಭೊಂಯ್ತ್. ಆಪ್ಲ್ಯಾತ್ತ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ಪರಂಪರೆ ಅಸ್ಚ್ಯಾ ಕುಡ್ಮಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗ್ ಹೆರಾಂಚಾಕ್‌ಯೀ ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಚೆಂ ಜೀವನ್‌ಕ್ರಮ್ ಆನಿ ಆಚರಣಾಂಚೊ ಸಂಪ್ರದಾಯ್ ಪಾಲೂನ್ ಈಲಾ.

ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ಪಂಗ್ಡಾಂಚೆ ಕುಡ್ಮಿ ವಸ್ತಿ ಆಹಾ.

1. ಗೋವಾ ಕುಡ್ಮಿ
2. ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಕುಡ್ಮಿ
3. ಜೋಗಿ ಕುಡ್ಮಿ
4. ಅರೆ ಕುಡ್ಮಿ
5. ನಾಡ ಕುಡ್ಮಿ
6. ಜಾತಿ ಕುಡ್ಮಿ

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂತ್ ಯೆಹೆಲ್ಯೆ ಉಪಪಂಗಡ್ ಆಹಾಲ್ಯಾರೀ ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಕುಡ್ಮಿ ಆನಿ ಗೋವಾ (ಗೊಂಯ್ಕಾರ್) ಕುಡ್ಮಿ ದೋನ್ ವಡ್ಲೆ ಆನಿ ಪ್ರಮುಖ್ ಪ್ರಭೇದ್, ಕೊಡಿಯಾಳ್ ಕಾರ್ಕಳ್, ಬಂಟ್ವಾಳ್, ಉಡುಪಿ, ಕುಂದಾಪುರ್ ತಾಲೂಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸುಮಾರ್ 30–40 ವಾಡ್ಯಾಚಿ ಅಂದಾಜ್ 40–50 ವಾಡ್ಯಾಂನಿ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮಿ ವಸ್ತಿ ಆಹಾ. ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಕ್ ಗೌಡ ಆನಿ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಕ್ ನಾಯ್ಕ್ ಮ್ಹುನ್ ಉಪನಾಂವಾಂ ಆಹಾ.

ಗೊಂಯಾಂತ್ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಮುಖೆಸ್ಥ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಕ್ ಬುಧವಂತ್ ಮ್ಹುನ್ ನಾಂವ್. ಹ್ಯಾ ರಿತಿಚ್ಯಾ ವ್ಯವಸ್ಥಕ್ ಗಾಂವ್ವಣ್ ಮ್ಹುನ್ತಾ. ಬಾರಾ ಗಾಂವ್ವಣಾಂಚ್ಯಾ ಮುಖೆಸ್ತಾಲೆಂ ಏಕ್ ಸಮೂಹ್ ಕೊರುನ್ ತಾಕಾ ಎಕ್ಲ್ಯಾ ಮುಖೆಸ್ಥಾಕ್ ನೇಮಕ್ ಕರ್ಚೆಲೆಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಆಹಾ. ತಾಕಾ ತಾಂಬ್ಡಿ ಪಟ್ಟಿ ಧಾರಣ್ ಕರ್ತಾ ದಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಪಟ್ಟೇದಾರ್ ಮ್ಹುನ್ ನಾಂವ್. ವಾಡ್ಯಾಂ ಮೊಧೆಂ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ್, ವೈಮನಸ್ಯ್ ಉಬ್ಜಾತಾನಾ ಬಾರಾಯ್ ಗಾಂವ್ವಣಾಂಚ್ಯಾ ಬುಧವಂತಾಂಕ್ ಆಪೊವ್ನ್ ತೋ ನ್ಯಾಯ್ ತೀರ್ಮಾನ್ ದಿತಾ. ಮ್ಹುನ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೆಪೆಂ ತಾಲೂಕಾಚೊ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಆನಿ ಸಬ್‌ಜ್ಯುಡಿಕೆಯಲ್ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ದಾವ್ನ್ ಆಹಾಲ್ಲೊ ಕುಡ್ಮಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರತಾಪ್ ಸಿಂಹ ವೆಳಿಪ್ ಕೆನಕರ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕೆಲಾಂ.

ಹ್ಯಾತ್ತ್ ಪ್ರಕಾರಾಚೆಂ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಯೀ ಆವುನ್ ಕುಡ್ಯಾಂಕ್ ಬಾರಾ ವಾಡೆ ಮ್ಹುಣ್ಸೆಲೆಂ ನಿಶ್ಚಿತ್ ಲೇಕ್ ಆಹಾ. ಬಾರಾ ವಾಡ್ಯಾಂಚೊ ಮುಖೆಲಿ ಮ್ಹುನ್ ಕೊಂಬತ್ (ಕೊಂಪದವು) ವಾಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಗುರ್ಕಾರಾಕ್ ಬಾರಾ ವಾಡ್ಯಾಂಚೊ ಗುರ್ಕಾರ್ ಮ್ಹುಣ್ಸಲೆಂ ಗೌರವಾಚೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ಆಹಾ. ಬಾರಾ ವಾಡ್ಯಾಂಚೊ ನ್ಯಾಯ್ ಕೊಂಬತ್ ವಾಡ್ಯಾಚೊ ಗುರ್ಕಾರ್ ಕರ್ತಾ, ವಾಡ್ಯಾಂನಿ ಲೊಕಾ ಸಂಕೊ ವಾಡ್ಲಾನಾ, ವಾಡ್ಯಾಂ-ವಾಡ್ಯಾಂ ಮೊರ್ಲ್ಯೊ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ್ ಆನಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಂಚ್ಯಾ ಅನುಕೂಲಾಕ್ ವಾಡೆ ವಿಭಜನ್ ದಾವ್ಸ್ ಪ್ರಸ್ತುತ ವಾಡೆ ದಾಲ್ಯಾ ಮ್ಹುನೆಲೆಂ ವಾಸ್ತವ್.

ಅವಿಭಜಿತ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ಲೆ ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಕುಡ್ಮಿ ವಾಡೆ:

ಕೊಡಿಯಾಲ್:

1. ಪರಿಯೆಗಳ್ (ಕಂಡ್ಲ – ದೇರಳಕಟ್ಟೆ)
2. ಕುತ್ತಾರು (ಮುನ್ನೂರು)
3. ಬೊಂಳ್ಬ (ಕೊಣಾಜೆ)
4. ಬಜೋಡಿ (ಪ್ರೇಮ್‌ನಗರ, ಮಂಗಳೂರು)
5. ಕಂದ್ರಿಗಾ (ಕಾನಡ್ಕ, ಮಂಗಳೂರು)
6. ಸ್ವಾಮಿಲಪದವು (ಬಜ್ಪೆ)
7. ಘೊಡ್ಯಾ ಬಾಂಯ್ಕಡೆ (ಪೆರ್ಮುದೆ)
8. ಫೆರಾರ್ (ಮೂಡುಪೆರಾರ)
9. ಕೊಂಪದವು
10. ಮುಚ್ಚೂರು ಕಾನಾ
11. ಕನ್ನೋರಿ 1 (ಎಡಪದವು)
12. ಕನ್ನೋರಿ 2 (ಎಡಪದವು)
13. ಕಿಂಡೇಲ್ (ಬಡಗ ಎಡಪದವು)

14. ಕಿಂಡೇಲ್ ಸಮಾಜ ಮಂದಿರ (ಬಡಗ ಎಡಪದವು)
15. ಕಿಂಡೇಲ್ ಅಂಚಿಕಟ್ಟೆ (ಬಡಗ ಎಡಪದವು)
16. ಪಯರಬೆಟ್ಟು (ಬಡಗ ಎಡಪದವು)

ಕಾರ್ಕಳಂತು ವಾಡೆ:

17. ಕುರಿಮೇರಿ (ತೆಂಕಮಿಜಾರು)
18. ಪೂಮಾವರ (ತೆಂಕಮಿಜಾರು)
19. ವಂಟಿಮಾರ್ 1 (ಅಶ್ವತ್ಥಪುರ)
20. ವಂಟಿಮಾರ್ 2 (ಅಶ್ವತ್ಥಪುರ)
21. ಮೈಂದೇರಿ ಮರಕಡ (ಬಡಗ ಮಿಜಾರು)
22. ಪುತ್ತಿಗೆ ಪದವು (ಬಡಗ ಮಿಜಾರು)
23. ಪುತ್ತಿಗೆಬೀಡು ಶಕ್ತಿಪುರ
24. ಕಡಂದಲೆ

ಬಂಟ್ವಾಳಂತು ವಾಡೆ:

25. ಎಲಿಯಾ (ಸಿದ್ಧಕಟ್ಟೆ)

ಉಡುಪಿಂತು ವಾಡೆ:

26. ಸೂರಾಲು (ಕೆಂಜೂರು ಬಾಳೆಗುಂಡಿ)
27. ಕೊಮಡೆಜಡ್ಡು (ಕಾರಾಡಿ -ಹೆಬ್ರಿ)
28. ಕುಚ್ರೂರು (ಮುಳ್ಳಾಡ)
29. ಬುಕ್ಕಿಗುಡ್ಡೆ (ಹೆಬ್ರಿ)
30. ಹನಿಯಾಲು (ಹೆಬ್ರಿ)
31. ಕಡಂಬಳೆ ಇರ್ವತ್ತೂರು (ಪೆರ್ಡೂರು)
32. ದೇವಸ (ಪೆರ್ಡೂತು-ದೊಂಡೇರಂಗಡಿ)
33. ಶಿವಪುರ (ಹೆಬ್ರಿ)

34. ಕುಕ್ಕೇಳಿ ಕರ್ಜೆ (ಪೇತ್ರಿ)
35. ಬನ್ನೊಳೆಂ (ಪೆರ್ಡೂರು)

ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ಲೆ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮಿ ವಾಡೆ:

1. ಗೋಳಿ ಅಂಗಡಿ (ಹಿಲಿಯಾಣ)
2. ಆಮ್ರಕಲ್ಲು (ಹಿಲಿಯಾಣ)
3. ನರಿಕೊಡ್ಲು (ಹಿಲಿಯಾಣ)
4. ಹೆಸ್ಗುಂದ ಧೂಳಿಮನೆ (ನಂಜಾರು)
5. ಬೊಂಬಿಮನೆ (ನಂಜಾರು)
6. ಕಲ್ಮನೆ (ನಂಜಾರು)
7. ತಾರಿಕಟ್ಟೆ (ನಂಜಾರು)
8. ಮುದ್ರಬ್ಬೈಲು (ನಾಲ್ಕೂರು)
9. ಕಿರಾಡಿ (ಆವರ್ಸೆ)
10. ದೊಡ್ಡಕಲ್ ಹೆಮ್ಮಣಿಕೆ (ಶಿರೂರು)
11. ಹೊಳೆಜಡ್ಡು (ಶಿರೂರು)
12. ಮೂಡುಗುಡ್ಡಿ (ಶಿರೂರು)
13. ನಕ್ತನಕೊಡಿ (ಹೆಗ್ಗುಂಜೆ)
14. ಬಾರಾಳಿ (ಹೆಗ್ಗುಂಜೆ)
15. ಹೊರಳಿಜಡ್ಡು (ಹೆಗ್ಗುಂಜೆ)
16. ಕ್ಯಾದಿಗೆರೆ (ಯಡ್ತಾಡಿ)
17. ನಡಿಕೇರಿ (ಯಡ್ತಾಡಿ)
18. ಕ್ಯಾಸಾಪುರ (ಯಡ್ತಾಡಿ)
19. ತಂತ್ರಾಡಿ ಕಂಪದಕೆರೆ (ಕಾಡೂರು)
20. ಕಂಡಿಕೆ (ನಡೂರು)
21. ಕೊಳ್ಕೆಬ್ಬೈಲು (ಶಿರಿಯಾರ)

22. ಜಡ್ಡಿನಮನೆ (ಬಿಲ್ಲಾಡಿ)
23. ಕೋಟಂಬೈಲ್ (ಕುದಿಗ್ರಾಮ)
24. ವಡ್ಡಪಿ (ಕುದಿಗ್ರಾಮ)
25. ಹೊರ್ಲಾಳಿ ಬಿಯಾಳಿ (ಕುದಿಗ್ರಾಮ)
26. ಒಳಬೈಲ್ (ಪೆಜಮಗೂರು)
27. ಗುಂಡಳಾ (ಪೆಜಮಗೂರು)
28. ಮಾರ್ವಿ (ವಂಡಾರು)
29. ಸೆಟ್ಟೊಳಿ (ಬೆಳ್ವೆ)
30. ಯಳಂತೂರು (ಬೆಳ್ವೆ)
31. ಕಲ್ಬರ್ಗಿ (ಅಲ್ಬಾಡಿ)
32. ಕುಸಿನತೋಟ (ಅಲ್ಬಾಡಿ)
33. ಕರ್ಪಾಡಿ (ಶೇಡಿ ಮನೆ)
34. ತೊಭತ್ತು (ಹೆಂಗವಳ್ಳಿ)
35. ಬೆಳಿನಬೆಟ್ಟು (ಹಾಲಾಡಿ)
36. ಗೋರಾಜೆ (ಹಾಲಾಡಿ)
37. ನೆಲ್‌ಮಕ್ಕಿ (ಕಕ್ಕುಂಜೆ)
38. ಬೇಳಂಜೆ (ಬೇಳಂಜೆ)
39. ಕಮ್ತು (ಬೇಳಂಜೆ)
40. ಬಾದ್ಲು (ಕುಚ್ಚೂರು)
41. ಕೊಂಡೆಜಡ್ಡು (ಚಾರ)
42. ಖಜಾನೆ (ಶಿವಪುರ)
43. ಕಡಂಬಳ್ಳಿ (ಎಳ್ಳಾರೆ)

ಹ್ಯಾ ವಾಡ್ಯಾಂಚೆ ಕುಡ್ಮಿ ಕೊಕ್ಕರ್ಣಿ, ಮಂದರ್ತಿ, ಹೆಗ್ಗುಂಜೆ, ಆವರ್ಸೆ, ತಂತ್ರಾಡಿ, ಕೆಜೆಬೈಲ್, ಗುಂಡಾಲ, ಹೊರಳಿಜಡ್ಡು, ಸ್ಯಾಬರಕಟ್ಟೆ,

ಗೋಳಿಯಂಗಡಿ, ಬಿಲ್ಲಾಡಿ, ಹೆಸ್ಕುಂದ, ಹಾಲಾಡಿ, ಶಿರಿಯಾರ, ನಡುರು, ಕೊಲ್ಲೂರು, ಮುತ್ತಗೋಳಿ, ಹಳುವಳ್ಳಿ, ಚೇರ್ಕಾಡಿ, ವಂಡಾರು, ಬೆಳ್ವೆ, ಆರ್ಡಿ, ಕಲ್ಮರಿಗೆ, ಬಾರ್ಕೂರು, ಕಕ್ಕುಂಜೆ, ವಂಡ್ಸೆ, ಬಿದ್ಕಲ್ ಕಟ್ಟೆ, ಜಾಂತಾರು, ಕುಮ್ರಗೋಡು, ಮಟಪಾಡಿ, ಶೇಡಿಮನೆ, ಹಿಲಿಯಾಣ, ನಂಜಾರು, ನಾಲ್ಕೂರು, ಶಿರೂರು, ಯಡ್ತಾಡಿ, ಕಾಡೂರು, ಕುದಿಗ್ರಾಮ, ಪೆಜಮೊಗರು, ಆಲ್ಬಾಡಿ, ಹೆಂಗವಳ್ಳಿ, ಬೇಳಂಜೆ, ಕುಚ್ಚೂರು, ಚಾರ, ಶಿವಪುರ, ಎಳ್ಳಾರೆ... ಯೆಹೆಲ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂನಿ ಥಂಯ್ ಥಂಯ್ ವಸ್ತಿ ರಾವ್ಲ್ಯಾ ಉತ್ತರಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಭಟ್ಕಳ್, ಹೊನ್ನಾವರ್, ಅಂಕೋಲಾ, ಕಾರ್‌ವಾರ್ ತಾಲೂಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕುಡ್ಮಿ ವಸ್ತಿ ಆಹಾ ಮ್ಹುಣ್ ಕೊಳೊನ್‌ಯೆತಾ.

ಹೋಳಿ ಕ್ರಮ್:

ಬೊಳಾಂತರಾಚೆಂ ಹೊಲೆಂ ಸರ್‍ಪಾದ್ದಿಂ ಭುರ್ಗೆ ಸರ್‍ಲ್ಯಾನ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾ ಬೊಗ್ಲೆಕ್ ಮಾತ್ತೆಕ್ ಲಾವ್ಚೆ ಕ್ರಮ್ ಆಹಾ. ಅಪಿವಾಹಿತ್ ಸರ್‍ಲ್ಯಾರ್ ಹುಲ್ಪಾಯ್ತಾ. ಘೊವ್ ಸರ್‍ತಾನಾ ಬಾಯ್ಲ್ ಜಿವಾಂತ್ ಆಹಾಲ್ಯಾರ್, ಮೊಡೆಂ ನ್ಹಾಣಯ್ತಾನಾ ತಿಕಾಯ್ ನ್ಹಾಣೊವ್ನ್ ತಿಗ್ಲೆ ಆಯಾಪಣಾಚೆ ಕುರ್ಪು ಜಾಲ್ಲಿ ಪಿರ್ಡುಗ್, ಕಾಕ್ಲಾಂ, ಮೊತಿಂ, ಪಾಯಾಂ ಬೊಟಾಂಚೊ ಮುದಿಯೊ ಕಾಡ್ತಾ. ಮೊಡೆಂ ಏಕಾ ಪೊಳ್ಯಾ ಊಯ್ರ್ ಏಕ್ ಸಗ್ಳೆಲೆಂ ಕೇಳಿ ಪಾನ್ ದೊವೊರ್ನ್ ತಾಜ್ಯಾ ಊಯ್ರ್ ನ್ಹಿದಾಯ್ತಾ. ಮೊಡೆಂ ಸುರುಂಗಾರ್ ಕೊರುನ್ ತುಳ್‌ಸೀ ಕಹ್ರಾಂಚಿ ಮಾಳಾ ಘಾಲ್ತಾ. ಮೊರ್‍ಲ್ಲಾಕ್ ಈಲ್ಲ್ಯಾಂನಿ, ಸಯ್ರ್ಯಾಧಯ್ರ್ಯಾನಿ ಮೊಡ್ಯಾಕ್ ತುಳ್‌ಸೀ ಉದಿಕ್ ತರ್ಪಣ್ ಸೊಡ್ಜೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಆಹಾ. ಮೊಡ್ಯಾಕ್ ತರ್ಪಣ್ ಪಾನ್ಸೊಡ್ ಖಾವೊವ್ನಂ ಆನಿ ಮೊಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಲುಗ್ಟಾ ಪೊತಾಕ್ ಏಕ್ ಮೂಠ್ ಸೀತ್ ಬಾಂದ್ವೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಆಹಾ.

ಮೆಲ್ಲ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಲೆ ಪೋತ್, ಲಾಗ್ಗಿಲ್ಯೆ ಕುಟ್ಮಾದಾರ್ ಮೊಡೆಂ ಮ್ಹಾಂವವ್ನ್ ಸರ್‍ನ್ಸಾರ್ ದೂಪೂರ್ತಾ ಹ್ಯೋ ಸೊಗ್ಲ್ಯೋ ಅಂತಿಮ್ ವಿಧಿ ದಾರ್‍ಲ್ಯಾನಿತ್

ರರ್ಥ್ಯಾ. ಬಾಯ್ಲ್ ಮೊನ್ಯಾಂಕ್ ಅಂತಿಮ್ ವಿಧಿ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಅಧಿಕಾರ್ ನಾಂ. ಮ್ಹಾಲ್ಘಡ್ಯಾ ಪುತಾನ್ ಸರ್ನ್ಯಾಕ್ ಉಜೊ ಲಾವ್ಕಾ. ದಹನ್ ಕರ್ತಾನಾ ಏಕ್ ಜಿವೊ ಬೆಬೊಯಿೀ ಸರ್ನ್ಯಾಕ್ ಘಾಲ್ಕಾ. ಥೊಡ್ಯಾಂ ಕುಳಿಯಾಂನಿ ಕೆಳೀ ಪಾತ್ಯಾನ್ ಮೊನ್ಯಾಚೆಂ ರೂಪ ಕೊರುನ್ ಸರ್ನ್ಯಾಕ್ ಘಾಲ್ತಾ. ದೋನ್ ಉದಿಕ್ ಆಹಾಲ್ಲೆ ನಾರ್ಲ್ಲೆ ಗಾಟೋವ್ ಸರ್ನ್ಯಾಕ್ ಘಾಲ್ಕಾ. ತೀನ್ ದೆಹಾಂನಿ ಅಥವಾ ನೋವ್ ದೆಹಾಂನಿ ಸಾರಿ ರಾಸ್ ಕೊರುನ್ ಪುತಾನ್ ಖಾಡ್‌ಬೋಡ್ ತಾಸುನ್ (ಖರ್ ಕೊರುನ್) ಶುದ್ಧಾಚ್ಯಾ ವಿಧಿಂಕ್ ವ್ಯತಸ್ಥ ದಾವ್ಚಾಲ್ ಕ್ರಿಯೆಂ ಧರ್ಕ್ಯಾ ಇಕ್ರಾ ದಿಸಾಂನಿ ಪುರೋಹಿತ್ ಯೆವ್ನ್ ಸುದ್ಧಾಚೆಂ ಕ್ರಮ್ ಕರ್ತಾ. ಬಾರಾ ಯಾ ತೇರಾವ್ಯಾ ದೀಸ್ ಸಯ್ರ್ಯಾ ಧಯ್ರ್ಯಾಂಕ್ ಆಪೊವ್ನ್ ಸಮಾರಾಧನೆಚೆಂ ಜೆವಾಣ್ ದೀವ್ನ್ ಮೆಲ್ಲ್ಯಾಲ್ಯಾ ಸದ್ಗತಿ ಖಾತಿರ್ ಘಾಡಬಣ್ ಕರ್ತಾ. ಮೆಲ್ಲ್ಯಾ ಆತ್ಮಶಾಂತಿ ಖಾತಿರ್ ಮ್ಹಾಳ್ ಪಕ್ಷಾಂತ್ ಸೀತ್ ಘಾಲೂನ್ ಆರ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹಾಲ್ಘಡ್ಯಾಲ್ಯಾ ರಾಶಿಕ್ ಸೆರ್ವಯ್ತಾ. ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮಿ ಹೆಂ ಕ್ರಮ್ ಹೊಲೆ ಆಚರಣಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಕರ್ತಾ.

ಕುಡ್ಮಿ ಜನಜೀವನ

ಕುಡ್ಮಿ ದೈಹಿಕ್ ಕಷ್ಟಾಂಚ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಂತ್ ಹೆಳ್‌ಲ್ಲೆ ಲಾಟ್ ಘಾಲೂನ್ ಉದಿಕ್ ವೊಡ್ಚೆಂ, ಲಾಕ್ಡಾಂ ಭೆತ್ಚೆಂ, ಕುಮ್ರಿ ಕೃಷಿ, ತೊಟಾ ವಾವ್ರ್, ಘರಾಂ ಬಾಂಧ್ಚಿಂ, ಬಾಂಯ್ ಖೊಂಡ್ಚಿ, ರುಕಾ ವಾವ್ರ್, ಸಾಗ್ವಳಿ ಸಾಮಾಗ್ರಿ ತಯಾರ್ ಕರ್ಚೆಂ, ರಾನ್ ಉತ್ಪೊತ್ ಸಂಗ್ರಹ್ ಆನಿ ವಿಕ್ಚೆಂ, ಗೊರ್ವಾಂ ಪೊಸ್ಚೆಂ.. ಇತ್ಯಾದಿ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲೆ ಪ್ರಮುಖ್ ಕಸಬಾಂ ದಾಲ್ಯಾರ್ ಬೆಟ್ ಕರ್ಚಿ ಎಕ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಹವ್ಯಾಸ್.

ಬೇಟ್:

ಬೇಟ್ ಮೊನ್ಯಾಲೆಂ ಏಕ್ ಉಪಜೀವನ್. ಅನಾದಿ ಕಾಲಾರ್ ಮೊನಿಸ್ ಆಪ್ಲೆಂ ಜೀವನ್ ಸಾರ್ಚ್ಯಾಕ್ ರಾನಾಂತ್ಲಿ ಕಣ್ಗಿಂ ಕಾಂದೆ ಖೊಡ್ಚೆಂ ಆನಿ

ರಾನಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಮುರ್ಗಾಂಚಿ ಬೇಟ್ ಅನಿವಾರ್ಯ್ ದಾವ್ನ್ ಕರ್ಕಾ ದಾಲೆಂ. ಕಣ್ಗಿ ಕಾಂದೆ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಋತುಮಾನಾಂನಿ ಮೆಳಾನಾಹಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಖಾಣಾಖಾತಿರ್ ಮುರ್ಗಾಂಚಿ ಬೇಟ್ ಕರ್‍ಕಾದಾಲಿ. ರಾನಾಂತ್ ವಸ್ತಿ ಕರ್ತಾನಾ ಆನಿ ಕರಷಿ ಕರ್ತಾನಾ ಮುರ್ಗಾಂ ಲಾಗೂನ್ ರಕ್ಷಣ್‌ಯೀ ದಾವ್ನಾ ಆಹಾಲ್ಲೆಂ. ಆಪ್ಲಾಕ್ ಆನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪರಿವಾರಾಕ್ ರಕ್ಷಣ್ ಕೊರುನ್ ಘೆವ್ಚಾಕ್ ಆನಿ ಬೆಳ್ಯಾಂಚಾ ರಾಕ್ವೊಲೆ ಖಾತಿರ್‌ಯೀ ಬೇಟ್ ಕರ್‍ಕಾದಾಲಿ. ಮುಕಾರ್ ಬೇಟ್ ಖಾಣ್ ಜಮೊ ಕರ್ಚೆಲ್ಯಾ ಪ್ರಮುಖ್ ಕ್ರಿಯೆಂತ್ ಏಕ್ ದಾಲಿ. ಹ್ಯಾತ್ತ್ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಕಾಂದೆ ಖೊಂಡ್ಚೆಲಿಂ ಆಯ್ದಾಂ ಮುರ್ಗಾಂಕ್ ಮಾರ್ಚೆಲಿಮ ಆಯ್ದಾಂ ದಾವ್ನ್ ಉಪಯೋಗ್ ದಾಲಿಂ. ಫಾತ್ರಾಂಚಿಂ ಆಯ್ದಾ ಸುಧಾರಣ್ ಕೊರುನ್, ತಾಕಾ ರೂಕಾಚೆ ದಾಂಡೆ ಜೋಡಣ್ ಕೊರುಣ್‌ಭಾಲೆ. ಭರ್ಚಿ. ಇತ್ಯಾದಿ ಆಯ್ದಾನಾಂ ತಯಾರ್ ಕೊರುನ್ ಮುರ್ಗಾಂಕ್ ಈಡ್ ಧೋರ್ಚು ಮಾರ್ಚೆಲೆಂ ತಂತ್ರ್ ಶಿಕ್ಲೊ.

ಬೇಟೆಂತ್ ನೆಲಾಯಿಯ್ಲಿ ಬೇಟ್. ಉದ್ಕಾಂತ್ಲಿ ಬೇಟ್. ರಾತ್ರಿಚಿ ಬೆಟ್. ದೆಹಾಯ್ಲಿ ಬೇಟ್. ರುಕಾ ಬೆಟ್. ಮಾಟ್ಯಾಂತ್ಲಿ ಬೇಟ್ ಮ್ಹುನ್ ವಿವಿಧ ಥರಾಂಚಿ ಬೆಟ್ ಆಹಾ. ಮುರ್ಗಾಂ ಸೊಪ್ಚಿಂ ಮ್ಹೊಂವ್ ಕಾಡ್ಚೆಂ ನೆಲಾಬೇಟ್ ದಾಲ್ಯಾರ್ ಮಾಹಳಿ. ಕುರ್ಲ್ಯೊ ಧರ್ಚೆಂ ಉದ್ಕಾಂತ್ಲಿ ಬೇಟ್. ರುಕಾ ಬೇಟ್. ಮಟ್ಯಾಂತ್ಲಿ ಬೇಟ್ ಮ್ಹುನ್ ವಿವಿಧ ಥರಾಂಚಿ ಬೇಟ್ ಆಹಾ. ಮುರ್ಗಾಂ ಸೊಪ್ಚಿಂ. ಮ್ಹೊಂವ್ ಕಾಡ್ಚೆಂ ನೆಲಾಬೇಟ್ ದಾಲ್ಯಾರ್ ಮಾಹಳಿ. ಕುರ್ಲ್ಯೊ ಧರ್ಚೆಂ ಉದ್ಕಾಂತ್ಲಿ ಬೆಟ್. ಬೇಟೆಕ್ ಫಾಗ್ತಿ. ಭಾಲೆ. ಭರ್ಚಿ. ಕುಯ್ರಿ. ಪಾಸ್. ಮಿೊಳ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಉಪಕರಣಾಂ ಉಪಯೋಗ್ ದಾತಾ. ಮುರ್ಗಾಂ ಬೇಟೆಕ್ ಏತೇಕಾ ಮುರ್ಗಾಂಕ್ ಧರ್ಚಾಕ್ ಏಕೇಕ್ ತಂತ್ರ್ ಉಪಯೋಗ್ ಕರ್‍ಕಾ ದಾತಾ. ಜೇಟೇಕಾರ್ ಮ್ಹುಸ್ತ್ ಚಾಣಾಕ್ಷ್ ಆವ್ರೋಕಾ.

ಋುಲಿಂ ಆಡ್. ರೂಕಾವ್ರೊಯ್ರ್ ಸೊಪಾ ಫಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಪೂನ್ ರಾವ್ಚಾಕ್. ಮಾಟ್ಯಾಂತ್ ಲಿಕ್ಚಾಕ್. ಮುರ್ಗಾಂಚಿ ಫಟ್ ಧರ್ಚಾಕ್. ಮುರ್ಗಾಂಚೆಂ

ಚಳನ್ ವಲನ್ ಕೊಳೊನ್ ಘೇವ್ನ್ ಘಡೊ ಕರ್‍ಚೆಲೊ ಧೈರ್ಯಸ್ಥ್ ಆವೋಕಾ. ಥೊಡ್ಯಾ ಘ್ಯಾವ್ಜಿಂ ಘಟ್ಟಿ ಶ್ವಾಸ್ ಘೆವ್ಚ್ಯಾಕ್‍ಯೀ ದಾಯ್ಯಾ್ನ, ಮುರ್ಗ್ಯಾಂ ಮೊನ್ಯಾಲ್ಯಾ ಪೊರ್ಮೊಳಾನ್‍ತ್ತ್ ಗುರ್ತು ಧರ್‍ಚೆಲ್ಯಾನ್ ವಾರಂ ಇವ್ಜೆಲಿ ದಿಕ್ಕ್ ಸುಕೊವ್ಕಾ, ಮುರ್ಗು ಉತ್ರೊಚೆಲೊ ವಾಡೊ ಅಂದಾಜ್ ಕರ್‍ಚ್ಯಾಕ್ ಕೊಳೊಕಾ. ಖೊಕ್ಲಿ, ಶೀಕ್ ಜಾಂಬೊಯೊ ಯೆತಾನಾ ತಿಹಿತ್ತ್ ಗಿಳ್ಕಾ. ಮುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಧರ್‍ಚೆಂ ಆನಿ ಮುರ್ಗ್ಯಾಂ ಆಂಗಾರ್‍ಪೊಡ್ಚೆಲೆ ಸಂದರ್ಭ್ ಸುಕೊವ್ನ್ ಘವ್ಚ್ಯಾಕ್ ರೂಕಾರ್ ಸಡ್ಚ್ಯಾಕ್ ಬುಧ್ವೊಂತ್ ಆವೋಕಾ, ಪೊತ್ರ್ಯಾಚೊ ಸೊಬ್ದ್ ದಾಯ್ಯಾ್ನಸಿ ಸಲ್ಚ್ಯಾಕ್ ಮುರ್ಗ್ಯಾಂ ಸೊವ್ನ್ಯಾಲೊ ಆವಾಜ್ ಅನುಕರಣ್ ಕರ್‍ಚ್ಯಾಕ್ ಕೊಳೋಕ್ ಮ್ಹಸ್ತ್ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ಬೆಟೇಕ್ ಎಕ್ಲೊ ದೋಗ್ ಪಾವಾನಾ. ಕೊಳಾಂ ಬೆಟೇಕ್ ಪಂಗ್ಡಾನ್ ದಾಯ್ತೆದಾನ್ ಆವೋಕಾ.

ಖಾಣ್ ಸಂಗ್ರಹಾಚಿ ಅನಿಯೇಕ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಉದ್ಕಾಂತ್ಲಿ ಬೇಟ್ ಮ್ಹುಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಮಾಹಳಿ ಧರ್‍ಚಿ ಜಾಳೆ, ಗರಿ, ಮಕ್ರಿ ಉಪಯೋಗ್ ಕೊರುನ್ ಮಾಹಳಿ ಧರ್‍ತಾ, ಕೂಳಿ ಉಪಯೋಗ್ ಕೊರುನ್ ಕುರ್ಲ್ಯೊ ಧತ್ರಾ ಥೊಡ್ಯಾ ಪಾವ್ಜಿಂ ಕಡು ಘಾಲೂನ್ ಮಾಹಳಿ ಧರ್‍ಜೆಂಯೀ ಆಹಾ. ರಾತ್ರಿಕ್ ದಿವ್ಯಾ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಮಾಹಳಿ ಮಾರ್‍ಚೆಯೀ ಆಹಾ, ಸುರ್‍ವೆಚ್ಯಾ ಪಾವ್ಸಾಕ್ ಗೋಡ್ ಉದ್ಕಾರ್ ಸಡ್ಚೆಲಿ ಮಾಹಳಿಯೀ ಧರ್‍ತಾ. ಗಾದೆ ಲಿಂವ್ತಾನಾ ಉದಿಕ್ ಸುಕೆಲ್ಯಾ ಗಾದ್ಯಾಂತ್ಲಿ, ನಂಯಿಂತ್ಲಿ, ಬಾಂಯಿಂತ್ಲಿ, ಕೊಂಡಿಂತ್ಲಿ, ತಳ್ಯಾಂತ್ಲಿ ಮಾಹಳಿ ಧರ್‍ತಾ.

ಮ್ಹೊಂವ್ ದೋನ್ ಋತುಮಾನಾಂನಿ ಮೇಳ್ಟಾ. ಅಕ್ಟೋಬರ್-ನವಂಬರಾಂತ್ ಏಕ್‍ಪಾವ್ಟಿಂ ಆನಿ ಮೇ-ಜೂನ್ ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್ ಏಕ್‍ಪಾವ್ಟಿಂ. ಹ್ಯಾ ವೇಳಾರ್ ರಾನ್‍ಘುಲಾಂ ಘುಲ್ತಾ. ವ್ಹಡ್ಲ್ಯಾ ರೂಕಾಚ್ಯಾ ಪಾಟ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ಫಾತ್ರಾಂ-ಖೊಡ್ಪಾಂ ಇಡ್ಯಾಂನಿ ಕೊಂಡ್ಚೆಂ ಮ್ಹೊಂವ್, ರುಕಾಚ್ಯಾ ಮಾಟ್ಯಾನಿ, ಫಾತ್ರಾಂ ಇಡ್ಯಾನಿ ಆನಿ ರೊಹಿಂನಿ ಸಾತೊಡೆಂ ಮ್ಹೊಂವ್, ರುಕಾಚ್ಯಾ ಸಾನ್ ಬೊಡಿಯಾಳೆಂ ಮ್ಹೊಂವ್, ವಾಸ್ಯಾಂನಿ ಬಾರೀಕ್ ಮೊಜಂಟಿ ಮ್ಹೊಂವ್ ಮೆಳ್ಟಾ. ಧುಂಗೊರ್ ಘಾಲೂನ್ ಉಜೊ ದೀವ್ನ್, ರೋಣಿ ಖೊಂಡೊನ್ ಮ್ಹೊವ್ ಸಂಗ್ರಹ ಕರ್‍ತಾ.

ಬೇಟ್ ಸುರು ಕರ್ಚ್ಯಾದ್ದಿಂ ಈಷ್ಟ ದೇವಾಕ್ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಆಂಗೂವ್ಣಿ ಸಾಂಗೂನ್ ಘೆತಾ. ಬೇಟ್ ದಾಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಮಾಸ್ ಕೊರೂನ್ ವಾಟೆ ಘಾಲ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಆಹಾ. ತಿಂಗ್ಲೊ ವಾಟೋ ತಿಂಕಾಂ ತಿಂಕಾಂ ಸಾಂದ್ಲೊಕಾ. ಜೇಟಂತ್ ದಾರ್ಲ್ಲೆ ಮಾತ್ರ್ ಭಾಗ್ ಘೆತಾ. ಬೆಟೇಕ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ಚೆಲಿ ವೇಳ್‌ಘಡಿ ದಾವ್ಚೆಲ್ಯಾ ಶಕುನಾಂಚ್ಯಾ ಆಧಾರಾನ್ ಬೇಟೆಚೊ ಫಲಿತಾಂಶ್ ಲೇಕ್ ಘಾಲ್ಚೆಲೆಂ ವಾಡಿಕೆ ಆಹಾ. ಥೊಡ್ಯಾಂ ಪೊರ್ಬಾ ವೆಳಾರ್, ಕೆಡ್ಡೊಸ್, ವನಭೋಜನ್... ಯಹೆಲ್ಯಾ ಆಚರಣಾಂಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂರ್ ದೇವಾಲ್ಯಾ. ದೈವಾಂಲ್ಯಾ ನಾಂವಾರ್ ಬೆಟೇಕ್ ಉಯ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಆಹಾ.

ತೋಣಿ, ಗುಮ್ಟಂ:

ತೋಣಿಯೊ ಗುಮ್ಟಾಂ ಖೇಳ್ ಕಹಿ ಹೋಳಿಯೆಚೊ ಏಕ್ ಜಾನಪದ್ ನಾಸ್‌ಗೀ ತ್ಯಾತ್ ಪ್ರಕಾರ್ ತೋಣಿಯಾಂ ಖೇಳ್‌ಯೀ ಹೋಳಿ ಆಚರಣಾಚೊ ಏಕ್ ಅಪಿಭಾಜ್ಯೊ ಭಾಗ್. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂತ್ ದಾರ್ಲೆ ಮಾತ್ರ್ ಖೆಳ್ಚೆಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಖೆಳಾಂತ್ ಸಾಮಾನ್ ದಾವ್ನ್ ಬಾರಾದಾನ್ ಖೆಳ್ಗಡಿ ಆಸ್ತಾ. ಎಕ್ಲ್ಯಾ ಖೆಳ್ಗಡ್ಯಾಲ್ಯಾ ಜೊತ್ಯಾಕ್ ಘಡೊ ಮ್ಹುನ್ ಸಾಂವ್. ಉಜ್ವ್ಯಾನ್ ರಾವ್‌ಲ್ಲೊ ಘಾಯ್ಲ್ ಘಡೊ ಆನಿ ದಾವ್ಯಾಕ್ ರಾವ್‌ಲ್ಲೊ ಭಿತರ್ಲೊ ಘಡೊ ದಾತಾ. ಸಾಮಾನ್ಯ ದಾವ್ನ್ ತೋಣಿಯೊ ವರ್ತುಲಾಕಾರಾರ್‌ತ್ತ್ ಖೆಳ್ಟಾ.

ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲ್ಯೊ ತೋಣಿಯೊ 11/4 ಫೀಟ್ ದೀಗ್ ಆನಿ ತಳ್ಯಾ ಭಿತರ್ ಧರ್ಚೆಲ್ಯಾ ತಿಟ್ಲ್ಯೊ ಮೊಟ್ಯೊ ಆಸ್ತಾ. ಹೆ ತೋಣಿಯೊ ಧರ್ತಾನಾ ತೋಣಿಯಾಂಚ್ಯಾ ಮುಳಾಂತ್ ಧರ್ತಾ. ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲ್ಯೊ ತೋಣಿಯೊಂ ಸುಮಾರ್ ಧೇಡ್ ಗೇಣ್ ದೀಗ್ ಅಸ್ತಾ. ಆನಿ ಹೆ ತೋಣಿಯಾಂಚ್ಯಾ ಮೊಧೆಂಗಾತ್ ಧರ್ತಾ. ಖೆಳ್ಟಾನಾ ದೋನ್‌ಯೀ ತುದಿಯೊ ಏಕಾಮೆಕಾ ಲಾಗ್ತಾ. ತೋಣಿಯೊ ಘಟ್ಟಿ ರುಕಾಚೊ ಕರ್ತಾ. ಪುಟಾನಾಹಾಲ್ಲೊ, ಜಿರಾನಾಹಾಲ್ಲೊ, ತೀಕ್ಷ್ಣ ಸೊಬ್ಟ್ ಇವ್ವೆಲ್ಯೊ ರೂಕ್ ಮ್ಹುನ್ಲ್ಯಾರ್ ಲಕಂಡಿ,

ಚಿಚೇ ರೂಕ್, ಬೀಟಿ, ಖರಿ... ಇತ್ಯಾದಿ ರೂಕಾಂಚ್ಯೊ ತೋಣಿಯೊ ತಯಾರ್ ಕರ್‍ತಾ.

ತೋಣಿಯಾ ಖೆಳಾಂತ್ ವಿವಿಧ ಧೂಚಿ ಖೇಳ್ ಆಹಾ. ವಿಂಗಡ್ ವಿಂಗಡ್ ನಾಸ್ ಆಹಾ. ಗಾಣ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಧಾಟಿಕ್, ಲಯಾಕ್ ಸರಿ ದಾವ್ನ್ ಆಂಗ್‌ಮೊಡ್ಕಿ, ಉಡಾಣ್, ಬುಗುರೆವ್ಚಿಹಿ ಮುಂವ್ಡಿ ಫೇವ್ಡಿ ಫೇವ್ನ್ ಖೆಳ್ತೆತ್ತ್ ಆಸ್ತಾನಾ ತೋಣಿಯಾಂಚಿ ಫೇಟ್ ಮೊಡೋಕಾ. ಸುಕ್ಲ್ಯಾರ್ ಪೇಟ್ ಹಾತಿಚ್ಯಾ ಗಾಟಿಕ್ ಮೊಡ್ವಾ, ಹರ್‌ಯೆಕ್ ಮೊದಾಕ್ ಸಾಂಗಲ್ಲೆ ನಾಸ್ ಆಹಾ. ಹಿಂ ಗಾಣಿಂ ಮುರಾಣಾತ್ಲಿಂ, ಸಾಮಾಜಿಕ್, ಸಾಂಸಾರಿಕ್, ಸಂಗ್ತ್ಯಾಂಚಿಂ ದಾವ್ನ್ ಆಸ್ತಾ. ಮೋಗ್, ರಾಗ್, ಹಾಸ್ಯ, ವೈರಾಗ್ಯ, ಸುಖದುಃಖ್-ಮೆಹಲ್ಯಾ ವಿಷಯಾಂಕ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಆಸ್ತಾ.

ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ತೋಣಿಯೊ ಕುಡ್ಮಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಜಾನಪದಾಚೆಂ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗ್ ದಾಲ್ಯಾ. ಹ್ಯಾಕಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಪಾಟ್‌ಭೂಂಯ್‌ಯೀ ಅಹಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂನಿ ತಾಜಾ ಮೂಳ್ ಘನತೆ ಗೌರವಾಂಕ್ ಅಪ್ವಾದ್ ನಾಶೆಂ ಉರವ್ ಹ್ಯಾಡ್ಲಾಂ.

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲಿ ವ್ಹಾಡಿಗ್

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂತ್ ಆರಲ್ಯಾ ಕಾಲಾರ್ ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತ್, ಮ್ಹುನ್ತರ್ ಸಾನ್ ಪ್ರಾಯೆರ್ ವ್ಹಾಡಿಗ್ ಕರ್ಚೆಲೆಂ ವಾಡಿಕೆ ಆಹಾಲ್ಲೆಂ.

ಎಕ್ಲೆಂ ಚೆಡುಂ ನ್ಹಾವಾಲಾಗ್ಲ್ಯಾ ಅದ್ದಿಂ ವ್ಹಾಡಿಂಗ್ ದಾಯಾಸ್ಕಿಂ ಉರ್ಲ್ಯಾರ್ ತ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾಕ್ ಆವ್ಮಾನ್ ಆನಿ ಸಂಸೊವಾಚ್ಯಾ ದಿಷ್ಟಿನ್ ಸುವ್ಚೆಲೆ ಸಂದರ್ಭ ಆಹಾಲ್ಲೆ. ಚೆಡ್ಯಾಕ್ ಸರಿಹಾಲ್ಲ್ಯಾ ಸೆಡ್ವಾಕ್ ಮ್ಹಾಲ್ಘಡೆತ್ತ್ ತಲಾಸ್ ಕರ್‍ತಾಲೆ. ಚೆಡೊತ್ತು ಚೆಡುಂ ಸೊವ್ನ್ ವ್ಹಾಡಿಂಗ್ ದಾಲ್ಯಾರ್ ತೋ ಸಂಸಾರ್ ಸಾರ್ಥಕ ರೀತಿನ್ ಸಲಾನಾ ಮ್ಹುನ್ತೆಲೆಂ ನಂಬಿಕೆ ಆಹಾಲ್ಲೆಂ. ಸಾನ್ ಪ್ರಾಯೆರ್ ವ್ಹಾಡಿಂಗ್ ಹಾತಾನಾ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಸಂಗಾತಿಕ್ ಆಯ್ಕೆ ಕರ್ಚೆಲ್ಯಾ ತಿಟ್ಲಿ ಪ್ರಬುದ್ಧ್ ಮನೋಸ್ಥಿತಿ ಆವಾನಾಸ್ಚೆಂ ಹ್ಯಾಕಾ ಕಾರಣ್ ದಾವ್ನ್ ಆವಾತ್.

ಕೊಡಿಯಾಲ ಕುಡ್ಮಿ ಆನಿ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಲ್ಯಾ ವ್ಹಾಡಿಗಾಂನಿ ಕೊಡಿಂ ಸಾಮ್ಯ ಆನಿ ಕೊಡೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ಆಹಾ. ದೋನೀ ಪಂಗ್ಡಾಂನಿ ಅವಿವಾಹಿತ್ ಚೆಡ್ವಾಂ ಆಬೊಲಿಂ ಮಾಲಿನಾಂ . ಆಬೊಲಿಂ ಮಾಳ್ಚೆಂ ಮುತ್ತೈಸ್ತನಾಚೆಂ ಲಕ್ಷಣ್ ದೋನೀ ಪಂಗ್ಡಾಂನಿ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಪದ್ಧತ್ ನಾಂ. ಬೊರ್ಲಾಕ್ ವೊಸ್ತು ರೂಪಾಚೆಂ ವಧುದಕ್ಷಿಣೆ ಪದ್ಧತಿ ಚಾಲ್ತೆರ್ ಆಹಾ. ವ್ಹೊಕ್ಲೊ ಥಾರೆಸಾಡೊ, ತಾಕಾ ದಾವ್ಕಾಹಾಲ್ಲಿಂ ಪೂರಕ್ ಲುಗ್ಡಾಂ, ಪಿರ್ದುಗ್, ಪೇಡ್ಯ ಹ್ಯೋ ಸಗ್ಳ್ಯಪ ವೊಸ್ತು ಹೊರೆದಾನ್ತ್ತ್ ವೊಕ್ಲೆಕ್ ದಿವ್ಕಾ. ವ್ಹಡಿಗ್ ದಾಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ವ್ಹೊಕಲ್ ಕುಳರಾಮತ್ಲೆ ಸಗ್ಳೆ ಅಧಿಕಾರ್. ಕೊಳ್ವಾನ್ ಘೊವ್ನ್ ಘೊವಗರ್ಜ್ಯ ಅಧಿಕಾರ್ಕ್ ಬಾಧ್ಯಸ್ಥ ದಾತಾ.

ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲಿ ವ್ಹಾಡಿಂಗ್ ಸಡಾವತ್ ಚೆಡ್ವಾಲ್ಯಾ ಘರ್ಕಡೆತ್ತ್ ದಾತಾ. ಹ್ಯಾಂಗಾ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಲಿ ಆವೊಯ್ ಥಾರೆಕ್/ವ್ಹಾಡಿಗೆಕ್ ಉಯ್ಬಾಕ್ ನಾಂ. ಚೆಡ್ವಾಕ್ ವ್ಹೊಕ್ಲಲಿ ಆವೊಯ್ ಬಾಪೊಯ್ ಥಾರ್ವೊತುನ್ ದೀನಾಂ. ಚೆಡ್ವಾಲಿಂ ಆವೊಯ್ ಬಾಪೊಯ್ ಥಾರ್ ವೊತೊನ್ ಘೊವ್ನ್ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಸೊನ್ ದಾವ್ನ್ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕರ್ತಾ. ಗೊಂಯ್ಕರ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲೆಂ ಚೆಡುಂ ಆರ್ಲ್ಯಾ ಕ್ರಮಾ ಪ್ರಕಾರ್ ವ್ಹಾಡಿಂಗ್ ದೀಸ್ ಮಾತ್ರ್ ಸೊಳಿ ಘಾಲ್ತಾ.

ವ್ಹಾಡಿಗೆ ಆದ್ಬಿಂ ದಾಂವ್ ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ದಾಂವ್ ತಾಣಿಂ ಸೊಳಿ ಘಾಲ್ಚೆಲ್ಯಾವ್ಹಾರಂ ನಾಂ. ಗಂಟ ಬಾಂಧೂನ್ ಕಾಪ್ಡಾಂ ನ್ಹೆಸ್ಚೆ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮಿ ಬಾಯ್ಲಾಂಲೊ ಸಂಪ್ರದಾಯ್. ಚೆಡುಂ ಅವೊಯ್‌ಗೇರ್ ಲಾಗೋನ್ ವ್ಹಾಡಿಗೆಕ್ ಭಾಯ್ತ್ರ ಸರ್ತಾನಾ ಹುಮ್ರಾ ಉಯ್ಲಾ ದಿವೊ ವಾಡ್ಲೊನ್, ಪಕ್ ಕಾಕಣ್ ಪೂಟೊವ್ನ್, ಪಕ್ ಮಾತ್ಯೆಚೊ ಕೇಸು ತುಟೊವ್ನ್, ಪಕಾ ಪೊಡ್ಸಾನಾಚಾ ಪಕಾ ಶಿರೆಂತ್ ಘಾಲೂನ್-ಹ್ಯೊ ಸೊಗ್ಯೊ ವೊಸ್ತು ಘರಾ ಘಿರತ್ ಉಡೊವ್ನ್ ಕುಳಾರಾಂತ್ಲೆ ಸಗ್ಳೆ ಸಂಬಂಧ್ ತುಟೊವ್ನ್ ಘೆವ್ನತ್ತ್ ಭಾಯ್ತ್ರ ಸರ್ತಾ. ಹೆಂ ಕ್ರಮ್ ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ಆಚರಣಾಂತ್ ನಾಂ. ವ್ಹಾಡಿಗಚ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ಲ್ಯಾ ದೀಸ್ ವೊಕಲ್ ಹೊರ್ಯೆದ್ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಗರ್

ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ಪ್ಯಾದ್ದಿಂ ಹೊರ್ಯೆದಾಗೆರ್ ಮಾಹಳೆ ಜೆವೂನ್ ದಾವ್ಕಾ. ಹೊರ್ಯೆದಾನ್ ಆನಿ ಧೆಡ್ಯಾನ್ ಮಾಹಳಿ ಧಾರ್ಕ. ವೊಕ್ಲ್ಯೆನ್ ಆನಿ ಧೆಡಿಯನ್ ತೀ ಮಾಹಳಿ ಪುಂದೊವ್ನ್ ಹಾಡೂನ್ ಬಾಂದೂನ್ ಹೊರ್ಯೆದಾಲ್ಯಾ ಕಡೆಚ್ಯಾ ಸಯ್ರ್ಯಾಂಕ್ ವಾಡ್ಕಾ. ದೋನೀ ಪಂಗ್ಡಾಂನಿ ಹೊರ್ಯೆದಾಕ್ ತೇಲ್ ಮಾಖುನ್, ಮರುಸೇಸ್ ಕರ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಆಹಾ.

ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂತ್ ಪ್ರಥಮ್ ಏಕಾದಸ್ ಮ್ಹುನಾಸರ್ ಹೊರ್ಯೆದ್ ಮಾಂಯ್‌ಗೇರ್ ಉಯ್ಯಾಚ್ ನಾಂ. ತಿಟ್ಲೆ ದಿಸ್ ಪ್ರಸ್ತಚೆಂ ಕ್ರಮ್‌ಯೀ ನಾಂ. ಪ್ರಥಮ್ ಏಕಾದಶಿ ದೀಸ್ ಉಪಾಸ್ ಧೊರುನ್ ದ್ವಾದಶಿ ದೀಸ್ ಮಾಂಯ್‌ಗರ್ ಸಮ್ಮಾನಾಚೆಂ ಜೆವೊಣ್ ದಾವ್ನ್ ಹೊರ್ಯೆದಾನ್ ಮಾಂಯ್ಕ್ ಉಡ್ಗುರೆಂ ದೀವ್ನ್ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಆಪೋವ್ನ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್‌ತ್ತ್ ತಿಂಕಾಂ ಪ್ರಸ್ತ. ಹೆಂ ಕ್ರಮ್ ಆತಾನ್ ಆಳ್ವಾತ್ ಈಲಾಂ. ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಕ್ ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ವಂಡಾರು ಕಾಂಟ್ಯಾಕ್ ನೆವ್ಯಾ ವ್ಹೋಕಲ್ ಹೊರ್ಯೆದಾಂನಿ ಕಾಂಬ್ಳ್ಯಾಚಾ ಮೆರೇಕ್ ಸುತ್ತು ತಾಂದೂಳ್ ಶಿಪ್ಡಾವ್ನ್, ಹೊರ್ಯೆದಾನ್ ಕಾಂಬ್ಳ್ಯಾಂತ್ ರೆಡ್ಯಾಂಕ್ ಥಾಂವ್ಡಾಯ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್‌ತ್ತ್ ಪ್ರಸ್ತಚೆಂ ಆಚರಣ್.

ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂತ್ ಆರ್ಲ್ಯಾ ಕಾಲಾರ್ ಹೊರ್ಯೆದಾಲಿ ಆವೋಯ್ನ್ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಪಿರ್ಡುಗ್ ಬಾಂದ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಆಹಾಲ್ಲೆಂ. ಸುಧಾರಿತ್ ಸಮಾಜಾಚ್ಯಾ ಆನಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಚ್ಯಾ ಅನುಕರಣ್‌ನ್ ಆತಾನ್ ಹೆಂ ಕ್ರಮ್ ಆಳ್ವೊನ್ ವೈದಿಕ್ ಕ್ರಮಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಧಾರ್‌ದಾಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ ಹೊರ್ಯೆದಾನ್‌ತ್ತ್ ಪಿರ್ಡುಗ್ ಬಾಂದ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ವಾಡಿಕೆರ್ ಈಲಾಂ. ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂತ್ ಚೆಡ್ವಾಲಿ ಆವೊಯ್‌ತ್ತ್ ಚೆಡುಂ ನ್ಹಾವಾಂಲಾಗಿಲ್ಲಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಏಕ್ ಪಿರ್ಡುಗ್ ಬಾಂದ್ತಾ.

ದೋನ್‌ಯೀ ಪಂಗ್ಡಾಂನಿ ವ್ಹಾರ್ಡಿಗ್ ನಿಘಂಟ್ ದಾವ್ಚಿ ವೀಡ್ಯಾಂ ಸಾಕ್ಷಿ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಹ್ಯಾಕಾ ಸಾಕ್ಷಡೊ ಮ್ಹುನ್ ನಾಂವ್. ಚೆಡೊ ಆನಿ ಚೆಡ್ವಾಲ್ಯಾ

ಕಡೆಚೆ ವ್ಹಾಲ್ಫಡೆ, ಗುರ್ಕಾರ್, ರಾಯ್ಭಾರಿ ಆನಿ ಉರ್ಲೆಲೆ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಮುಖೆಲ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಉಪಸ್ಥಿತಿರ್ ವ್ಹಾಡಿಗೆಕ್ ಒಪ್ಪೆಚೆಲ್ಯಾಕ್ ಅಥವಾ ವ್ಹಾಡಿಗ್ ಸಿಫಂಟ್ ಕರ್ಚೆಲ್ಯಾಕ್ ಸಾಕ್ಷಿಡೊ ಮ್ಹುನ್ ನಾಂವ್. ವ್ಯಾಡಿಗ್ ಸಿಫಂಟ್ ಕೊರುನ್ ದೋನೀ ಕಡೆಚಾಂನಿ ವೀಡ್ಯಾ ಎಕಾಮೆಕಾ ಬೊರ್ಲ್ಲಿಲ್ಯಾರ್ ಖಚ್ಚಾಯ್ ಕಾರಣಾಕ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಉತ್ರಾಕ್ ಸುಕ್ಚಾಕ್‌ನಾಂ. ಸುಕ್ಲ್ಯಾರ್ ತೆಹೆಲ್ಯಾಂಕ್ ವಾಡ್ಯಾಂತ್, ಕುಟ್ಮಾಂತ್ ಆನಿ ಜಾತಿ ಕೂಟಾಂತ್, ಗಾಂವಾಂತ್ ತಿಂಕಾಂ ತೆಂ ಆವ್ಮಾನ್, ಸಾಕ್ಷಿಡ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ವ್ಹಾಡಿಗೆಚೊ ದೀಸ್ ಸುಯ್ತಾ. ಪಾನ್ಪೊಡು ದೀವ್ನ್. ವೊವ್ಳಿಗ್ ಸಾಂಗೂನ್ ವ್ಹಾಡಿಗೆಕ್ ಆಪೊವ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಆಹಾ. ಆತಾನ್ ಹೆಂ ವೊವ್ಳಿಗ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಆಳ್ವೆನ್ ಆಹ್ವಾನ ಪತ್ರಾಂ ದಿವ್ಚೆಂ ಚಾಲ್ತೆರ್ ಈಲಾಂ. ಆರ್ಲ್ಯಾ ಕ್ರಮಾ ಪ್ರಕಾರ ಪಾಂಸ್, ಸೌತ್ ದೆಹಾಂಚ್ಯೊ ವ್ಹಾಡಿಗೊ ಘರ್ಕಾಡೆತ್ತ್ ದಾತಾಲ್ಯೊ. ಆತಾನ್ ಹೊಲಾಂನಿ, ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪಾಂನಿ ದಾವ್ಚೆಲ್ಯಾನ್ ವ್ಹಾಡಿಗೆಚೆಂ ಸಗ್ಳೆಂ ಸಂಭ್ರಮ್ ಎಕಾತ್ತ್ ದೆಹಾನ್ ಮುಗ್ದಾತಾ.

ಕುಡ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ವ್ಹಾಡಿಗೆರ್ ಆರ್ಲ್ಯಾ ಕಾಲಾರ್ ಕೆಳಿಂಚೊ ಮೊಂಟೊಪುತ್ತ್ ದಾವ್ಕಾಹಾಲ್ಲೊ. ವ್ಹಾಡಿಗೆಚ್ಯಾ ಸಡೆಶ್ಯಾ ರಿವಾಜಿಂಕ್ ಗಾಣಿಂ ಆಹಾಲ್ಲಿಂ, ಹಳ್ದ್, ಕಳಸಾನ್ಹಾಹ್, ಸಾವೊರ್, ಲಾಯ್ತಾನಾ, ಫಿಡಾಂ ಕಾಂಡ್ಚಾನಾ, ಮೆಡ್ಕಿ ಸವ್ರೈತಾನಾ, ಹೊರ್ಯೆದ್ ಆಯ್ತಾ ದಾತಾನಾ, ಎಬೊಣ್ ಯೆವ್ಕಾರ್ ಕರ್ತಾನಾ, ಆರತಿಕ್, ಘರ್ ಭೊರ್ತಾನಾ, ನಾಗೋಲೆಕ್, ವ್ಹೊಕ್ಲೆಕ್, ಒಪ್ಪುನ್ ದಿತಾನಾ ಆಯಾಪಣಾಚ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲಾನಿಂ ಗಾಣಿಂ ಗಾಂಯ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಆಹಾಲ್ಲೆಂ. ಹರ್‌ಯೆಕ್ ದಿವಾಚ್‌ಯೀ ಗಾಣ್ಯಾಂ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಸುರು ದಾತಾಲಿ. ತ್ಯಾ ರಿವಾಜಿಂಚೆಂ ಕ್ರಮ್ ತ್ಯಾ ಗಾಣ್ಯಾಂನಿ ವಿವರಣ್ ಆಸ್ತಾಲೆಂ. ವ್ಹಾಡಿಗೆಂತ್ ಪುರೋಹಿತಾಂನಿ ಮಂತ್ರಾಂ ಮುಖಾಂತರ್ ದಾವ್ಚೆಲ್ಯೊ ಸೊಗ್ಳ್ಯೊ ವಿಧಿ ಗಾಣ್ಯಾಂ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ದಾತಾಲ್ಯೊ. ಆತಾನ್ ಗಾಣಿ ಕಳ್‌ಲ್ಲಿಂ ಆನಿ ಸಾಂಗ್ಚಲಿಂ ನಾಹಾಲ್ಸ್ಯಾನ್ ಹ್ಯಾ ಕ್ರಮಾಕ್ ಲೋಪ್ ಈಲಾ.

ಕುಡ್ಯಾಂತ್‌ಯೀ ಆಧುನಿಕರಣ್ ಆನಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಆಚರಣಾಂಚ್ಯಾ ಅನುಕರಣಾನ್ ವ್ಹಾಡಿರ್ಗೆಚ್ಯಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಂತ್ ಅನಿವಾರ್ಯ್ ಥೊಡೆ ಬದ್ಲಾವಣ್ ದಾಲಾಂ ವ್ಹಯ್ ತರೀ ಸದೆಶ್ಯಾ ರಿವಾಜಿಂಚೆಂ ಆಚರಣ್ ಅಜಕೀ ಪಾಳ್ತಾ. ನಿರ್ಲಕ್ಷಿತ್ ಸಮಾಜ್ ದಾಲ್ಯಾರೀ ಕುಡ್ಯಾಂನಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಮೌಲ್ಯಾಂ ಉರೊವ್ನ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾಂ. ಸಾಮಾಜಿಕ್, ಆರ್ಥಿಕ್ ಆನಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ್ ರಿತಿಂನಿ ಹ್ಯೊ ಸಮಾಜ್ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ್ ನಾಹಾಲ್ಲೆಂ ದೈನ್ಯ ಜೀವನ್ ಕರ್ತಾ. ಅಪ್ಲಿತ್ತ್ ಭಾಸ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ರಿವಾಜಿ, ಪರಂಪರಾಗತ್ ವೃತ್ತ್ಯೊ ಆನಿ ಜ್ಞಾನ್ ಪರಂಪರೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕರಿತ್ತ್ ಈಲ್ಯಾ. ಆರ್ಥಿಕ್ ಸಂಕಷ್ಟ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭದ್ರತೆ, ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭಾಂತ್ಲೆಂ ಆಧುನಿಕ ಸವಾಲಾಂ ಪುಡೊ ಕರ್ಚೆಲ್ಯಾ ಅನಿವಾರ್ಯ ಮಾಣಿಕ್ ಶಿರ್ಕಾಲಾ. ದಾಲ್ಯಾರ್, ಕುಡ್ಯಾಂನಿ ಉರೊವ್ನ್ ಹಾಡ್ಲೇಲಿ ಜಾನಪದ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯ್ತ್ ತಿಂಗ್ಲಿ ವ್ಹೊಡ್ಲಿ ಆಸ್ತ್. ಹ್ಯಾಕಾ ಮೋಲ್ ಬಾಂದ್ಚ್ಯಾಕ್ ಸಾಧ್ಯಾ ನಾಂ. ಹಿಂಗ್ಲೆಂ ಜಾನಪದ್ ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗೀತ್, ನೃತ್ಯ ವೈವಿಧ್ಯಾ ತುಲನಾತ್ಮಕ್ ದಿಷ್ಟಿನ್ ಉಯ್ಲ್ಯಾ ಪಾಂವ್ಡ್ಯಾರ್ ಆಹಾ.

ಹೋಳಿ (ಶಿಗ್ಮೋ)

ಕುಡುಬಿ ಜನಾಂಗಂತ್ ಬೊಜಲ್ ಬೊಜಲ್ ಆಚಾರಣೆ ಅಲ್ಯಾರಿ ಹೋಲಿ (ಕೇಲ್, ಶಿಗ್ಮೋ) ಆಚರಣೆಚೆ ವಿಶಿಷ್ಟ. ಸಂಗ್ಲ್ಯಾ ಘರಾಂನಿ ಉಲ್ಲಾಸ್, ಉತ್ಸವು, ಕುಶಿ, ಆನಂದ್ ದಾತ.

ತುಳಸಿ ಪೂಜಾ ಕುಟುಂಬ, ವಾಡ್ಯಾಂಕಾರ್ ಒಟ್ಟು ಶೆರುವುನ್ ತ್ಯಾದಿಸ್ ಗುಮ್ಮಟ್ ಕಡುನು ಮೊರಿಯಾದ್ ದಿವುಂಚೆಂ ಕ್ರಮಾಅಸ್ (5 ವಾಡ್ಯಾಂಕಾರ್ ಗುತ್ತಾಚೆ ಮಲ್‌ಗಾಡಾಂಕ್) ತ್ಯಾದಿಸ್ ಗುಮ್ಮಟ ವಾಜೋನು ಕೇಲ್ ಸುರುಕೊರುಂಚೆ ವಾಡಿಕೆ ದಾವುನು ಅಸ. ತ್ಯಾ ನಂತರ್ ಬುರ್ಗ್ಯಾಂತಕ್ ಗುಮ್ಮಟ ತರಬೇತಿ ದಿವುಂಚೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್ ಕರ್ತಾ.

ಶಿವರಾತ್ರಿ ಅಮಾಸ್ಯೆ ದಿಸ್ ಗುರಿಕಾರ ತ್ಯಾ (ವಾಡ್ಯಾಂತ್) ಘರಾ ಒಸೋನು ವಾಡ್ಯಾಕಾರ್, ಕುಟುಂಬ ಮೆಲೊನು ಗುಮ್ಮಟ ಕಡುನು ಕೆಲಕ್ ಮೂಹೂರ್ತ್ ಕೊರೊಂಚೆ. ತ್ಯಾ ದಿಸ ತಾವುನು ಸೊಡಾಯಿ ಸಂಜೆ, ರಾತ್ರಿಕ್, ಕೇಲ್ (ಪೂರ್ಣಿಮೆ ದಿಸ್ ಮುಸೆರ್) ಕೆಲ್ತಾ ತರಬೇತಿ ದಿತ್.

ಹೋಳಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ದಿಸ್ ಸಂಕಾಳಿ 4 ವಾರ್‌ಕ್ ಮಡಿ ಲಸ್ಸೆಲೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್ ಅಸ ತಕಾ ಹೋಳಿ ಕಾಮಾ ದಹನ ಮುನುನು ಸಂಗ್‌ತ್ತಾ. ತೆಂತ್ ದೇವಲೆ, ಮಹಮ್ಮಯಿಲೊ ಕೇಲ್, ಶಿಗ್ಮೋ (ರೋಂಗ್) ಮುನ್‌ತ್ತ.

ಸಂಜೆರ್, ಗುಮ್ಮಟ ಅನಿ ಉಸುಕೆಚೆ ವೂಲಾ ಗುವುನು ಗರಗರನಿ ಒಸೊಂಕು ಅಸಾ. ತೊಯಿ ಗೋಡ್ ನಾರ್‌ಲ್ ದಿತಾ ರಾತಿಕ್ ಒಟ್ಟು ಸೆರುವುನು ಗುಮ್ಮಟ ಪೂಜಾ ದಾತಾ. ರಾತಿಕ್ ಗುರುಕಾರಲ್ಯಾ ಘರಾ ವಡ್ಯಾಂತ್ ಒಟ್ಟು ಸೇರುವೊನು ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತಚೆ ಘನಿ (ಗೀತ್) ಸುರುಕರ್‌ತಾ, ಗುಮ್ಮಟ ತೋನಿಯಾ ನಾಚ್ ಸುರುದಾತ. ಸೀತೇಕ್ ಒಯಿಕೊರ್‌ನು ಸೀತೆಲಿ ಘನಿ ಘಾಯಿತಾ. ತ್ಯಾನಂತರ್ ಹೋಳಿ ಶಿಗ್ಮೋ ಆಚರಣ್ ಕೊರುಚಾ ದಿಸ್ ದೊರುತಾ. ತೀನ್, ಪಾಂಚ್, ಸಾತ್, ನೋವು ದೀಸ್ ಮುನುನು ನಿರ್ಣಯ್ ಕರ್ತಾ.

ದೇವಾಲೆ ಭೂಮಿರ್ ನಾಟಕ್ ಶಿಗ್ಮೋ ರೋಂಗಾಚೊ ಕೇಲ್ ಮುನುನು ಸಾಂಗ್‌ತ್ತಾ. ಕಾಮ್, ಕ್ರೋಧ್, ಮೋಗ್, ಮದ್-ಮತ್ಸರ್ ಯೆ ಪಾಂಚ್ ದೂರ್ಬುದ್ಧಿಚೆ ಪ್ರತೀಕ. ದೂರ್ಬುದ್ಧಿ ಕಡೊನು ಚಾಂಗ್ ಕರ್‌ಂಚೆಲೆ ಪ್ರತೀಕಾ.

ಭೂಮಿರ್ ಯೆ ಮಹಾಮ್ಮಯಿ ರೂಪ್‌ದಾವುನು ಸೀತೆ ಭೂಮಿ ಒಯಿರ್ ಜನ್ಮೊನು, ರಾವೋಣು ಸೀತೆಕ್ ಗೆವುನು ಉನು, ರಾಮ-ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಮಗಿರ್ ಹನುಮಂತ್ ಸಾಥ್ ಸೊಮೊಂದಿರ್ ಸೀತೆಕ್ ಅಡೋಚೆಲೆ ಕಥಾ.

ಶಿಗ್ಮೋ ಖೇಲ್:

ಕೇಲಕ್ ದಿಸ್ ದೊರ್ಲ್ಯಾ ಮುಗಿರ್ ರೈಬಾರಿಯ್ಲ್ಯಾ ಘರಾ ಒಸೊನು ಖೇಲ್‌ದೊರುನ್ ಮಗೀರ್‌ಲ್ಯಾ ದಿಸ್ ಗುರಿಕಾರ ಚಘರಾ (ವಾಡ್ಯಾಂತ್) ಖೇಲ್ ಮೆರವಣಿಗೆರ್ ಯೋವುನು, ಕೇಲ್ ಕರ್‌ತ್ತಾ. ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತಚಿ ಘನಿ ಗುಮ್ಮಟ ನೃತ್ಯ ಸುರು ಕರ್ತ್ತಾ. ದೇವಕ್ ಒಯಿಕರ್ತ್ತಾ, ಮಹ್ಮಹೀಕ್ ಒಯಿಕರ್ತ್ತಾ. ರಾತ್ರಿಂಕ್ ಲಂಕೇಕ್ ಸೇತುಬಂಧನಾ ಸೀತೆಕ್ ಅಡುಚೆ ಸಂಭ್ರಮ್ ತೋನಿಯೆರ್ ಸೇತುಬಂಧನ್ ಸೀತೆಕ್ ಅಡುಚೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್ ದತಾ. ರಾತಿಕ್ ಸುರಸುಂಗಾರ್ ಕಡುನ್ ದಿಮಿಸಲೆ ಗಲೋನು (ತಪ್ಪಾಂಗಾಯಿ) ಅಗ್ನಿ ಕೊರುನು ಉಜಾಂತ್ (ಅಗ್ನಿ) ಉಡುನ್ ಯೇತಾ. ಯೇಂತ್ ಕಾಮ ಕ್ರೋಧ, ಮೋಹ, ಮದ-ಮತ್ಸರಚೆ ಪ್ರತೀಕ್ ದಾಕೋಚೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್ ದಾಲಾ. ಯೇಂತ್ ಶಿಗ್ಮೋ. ರಾತ್ರಿ 12 ವರ ಪೂಜಾ ದೇವಕ್ ಕೊರುನ್ ಸಗ್ಲೆ (ದಾ ಸಮಸ್ತ್) ಮಂಡಾರ್ ಬೊಸುನು ದೇವಲೆ ಪೊರ್ಸದ್ ರೂಪರ್ ಜೋವನ್ ಕರ್ತ್ತಾ.

ಪಾಡ್ಯಾವ್ಯಾ ಅಮಾಸ್ಯೆ ದಿಸ್ ಸಂಗ್ಲೆ ದಾದಾನ್ ಗುರುಕಾರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಘರಾ ಒಟ್ಟು ದಾವುನಾ ಕೇಳಾಂಚೆ ಲೇಕ್ ಪಾಕ್ ದಾತಾ. ಮಂಡಾರ್ ಪೂಜಾ, ಗುಮ್ಮಟ ಪೂಜಾ ಕೊರುನ್, ಕೇಲ್ ದೊರುತ್ತಾ ಯುಗಾದಿ (ಪಡ್ವಾ) ನೇಂವೆ ವರುಷ್ ಸುರುದಾತ.

****

ಲೇಖಕಾಚಿ ಪರಿಚಯ್

ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕು ಬಜಪೆ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವಾಮಿಲಪದವು ದರ್ಖಾಸ್ ಮನೆತನಚೊ ಸಾನ್ ಕುಟುಂಬಂತ್ ವಾಸ ದೌನ್ ಅಸಾ ಬಜಪೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸಾಂದೊ ದಾವುನು ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸಾಂದೊ ದಾವುನು, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕುಡುಬಿ ಸಂಘ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಕುಡುಬಿ ಸಂಘಚೆ ಪದಾಧಿಕಾರಿ ದಾವುನು, ಅನೇಕ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್ ಸಮಾಜ ಸೇವೆ ಕೆಲ್ಯಾಂ. ಅನೇಕ್ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಂತ್ ಅಸೋನು, ಕುಡುಬಿ ಸಮುದಾಯೆಚೆ ಜಾನಪದ ಗುಮ್ಮಟ ಕೋಲಾಟ ನೃತ್ಯ ತಂಡ್ ಬದುನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ಅನೇಕ್ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ದಿವುನು ಅಸ. ಹಾನಿ ಜಾನಪದ ಕಾಗಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಮಸ್ತ್ ಕಾಮ್ ಕೆಲಾಂ. ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮುಖಾಂತರ್ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಡೆ ಥಾವ್ನ್ "ಬಿರ್ಸೆ" ಮ್ಹಣ್ ಮಾನ್ ಘೆತ್ಲಾ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ., ವೃತ್ತಿ, ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಪ್ರೆಸ್‌ಲೈನ್, ಪ್ರಾಯ್ 52 ವರ್ಷ, ಬಾಯಿಲ್ ಬೀಡಿ ಬಾಂದುಚೆ ಅನಿ ಘರ ಕೃಷಿ ಕೊರುಚೆ, ಅವಾಯ್ ಗರ ಕೃಷಿ ಕೊರುಚೆ, ಬಾಪೊಯಿ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥ್ ದಾಲಾ. ಹಾಂಕಾ ತೇಗ್‌ದಾನ್ ಚೊರುಕೆ, ತೆ ಸಿಕಪ್ ಸಿಕುನಾಸಾ.